

AARLE-RIXTEL
BEEK EN DONK
LIESHOUT

LAARBEEK

HOGHE RAAD VAN ADEL

Ingek. 5 NOV. 1996

WA. 96/302-31

Aan Hoge Raad van Adel
Postbus 30436
2500 GK 'S-GRAVENHAGE

Beek en Donk.

5 november 1996

Ons kenmerk:

Uw brief d.d.:

in behandeling bij:

G. Rooijackers/GRBR002

Doorkiesnummer:

451409

Onderwerp:

Ontwerpen nieuwe gemeentevlag.

Geachte college,

De gemeentelijke herindeling in Zuidoost-Brabant nadert haar voltooiing.

De gemeenten Aarle-Rixtel, Beek en Donk en Lieshout zullen met ingang van 1 januari 1997 opgaan in de nieuw te vormen gemeente Laarbeek.

Voor de gemeente Laarbeek verzoeken wij U een nieuwe vlag te willen ontwerpen.

Wij doen U hierbij ter oriëntering enige informatie toekomen over de drie voornoemde gemeenten.

Uit telefonisch contact met de heer Husen hebben wij begrepen dat het enige tijd zal duren voordat een ontwerp gereed zal zijn. Gaarne vernemen wij van U binnen welke termijn wij Uw ontwerp tegevoet kunnen zien.

Burgemeester en wethouders van Beek en Donk,
De secretaris,
De burgemeester,

Bijlage(n):
div.

Verzonden op:

- 5 NOV. 1996

In afschrift aan:

NOTITIE MET BETREKKING TOT KEUZE GEMEENTEWAPEN/-VLAG LAARBEEK

Nog maar een paar maanden en dan is Laarbeek een feit. Dus wordt het hoog tijd om concreet na te gaan denken over het nieuwe gemeentewapen en de gemeentevlag. Met deze notitie wil ik graag een bijdrage leveren aan de totstandkoming hiervan.

HET GEMEENTEWAPEN

Het gemeentewapen van Laarbeek zou aan de volgende criteria dienen te voldoen:

- a. van een herkenbare (historische) oorsprong én toch eigentijds
- b. eenvoudig en toch sierlijk
- c. passen binnen de normen van de heraldiek.

Geen bestaand wapen

Aangezien er sprake is van een samenvoeging van drie gemeenten is het niet raadzaam om te kiezen voor een bestaand wapen van een van de drie gemeenten.

Geen samenvoeging van de drie oorspronkelijke gemeentewapens

Vanuit de heraldiek wordt het niet voorgestaan om te kiezen voor een samenvoeging van de elementen uit de bestaande drie gemeentewapens. Op de eerste plaats zou dit een tamelijk complexe compositie opleveren terwijl de herkenbaarheid en de normen van eenvoud niet uit de verf zouden komen.

Van herkenbare oorsprong

Wanneer we in de geschiedenis teruggaan naar de eerste (geschreven) bronnen dan komen we in de middeleeuwen terecht.

Het is in ieder geval zeker dat reeds in de vroege middeleeuwen er sprake was van een verbondenheid van Aarle-Rixtel en Beek.

Het waren met name de heren Van Rixtel die tot de lokale elite behoorden.

Het is echter niet onwaarschijnlijk dat de toenmalige heer Van Lieshout, Boudewijn van Lieshout, ook tot de heren Van Rixtel kon worden gerekend.

Lokale heemkundigen zijn het daar onderling (nog) niet over eens. De heren Vogels en Philippsen (Beek en Donk) menen aan te kunnen tonen dat Boudewijn van Lieshout inderdaad als een van de heren Van Rixtel dient te worden beschouwd.

De heer Merkelbach (Lieshout) is daar echter (nog) niet van overtuigd. Het is in ieder geval zeker dat de familiewapens grote overeenkomst vertonen en wellicht van eenzelfde oorsprong zijn.

Het familiewapen van de heren Van Rixtel én die van de heer Van Lieshout hebben beiden 3 molenijzers in hun wapen. De heren Van Rixtel hadden drie rode molenijzers op een witte (zilveren?) achtergrond.

Het geslacht Van Lieshout had drie blauwe molenijzers op een gele achtergrond.

Ontwerp:

De drie molenijzers zouden - ongeacht de kleur - de drie-eenheid kunnen symboliseren van de drie voormalige gemeenten.

Wanneer deze drie molenijzers als uitgangspunt zouden worden genomen zou het volgende ontwerp gemaakt kunnen worden:

Een zilveren schild met drie gekleurde molenijzers, een blauwe, een rode en een groene.

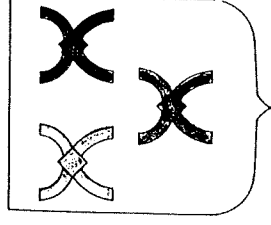
De kleuren verwijzen naar de patroonheiligen van de dorpen, die men ook in de gildekleuren aantreft:

Blauw: Aarle en Mariahout (O.L.Vrouw)

Rood : Rixtel, Lieshout en Donk (St. Margaretha, St. Servatius en St. Leonardus)

Groen: Beek (St. Antonius, St. Michaël ?)

Noot: een wit schild met drie rode molenijzers vormt het wapen van het kwartier van Peelland.

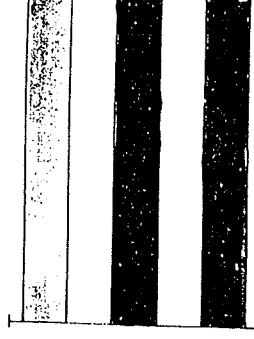

DE GEMEENTEVLAG

De gemeentevlag zou aan dezelfde oorsprong kunnen refereren als het ontwerp-gemeentewapen:

5 banen in de volgende volgorde:

blauw, wit, rood, wit, groen.

(Noot: Gambia heeft de kleuren rood, wit, blauw, wit, groen)

Henk van Beek

No.96/301-30

2500 GK 's-GRAVENHAGE, 6 december 1996
POSTBUS 30436
BEZOEKADRES: NASSAULAAN 18
TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
GIRO 1768105

Onderwerp: Gemeentewapen

Bijlagen: 1

In antwoord op Uw brief van 5 november 1996 heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

De Raad heeft met belangstelling kennis genomen van het door de heer H. van Beek voor de nieuwe gemeente Laarbeek ontworpen wapen en zou diens voorstel om daarin drie molenijzers te plaatsen willen overnemen. Het idee om deze molenijzers alle een verschillende kleur te geven acht de Raad echter niet gelukkig; dit zou heraldisch zeer ongebruikelijk zijn en een wel erg "bonte" indruk maken.

In plaats daarvan zou als uitgangspunt het wapen van het kwartier Peelland, zijnde in zilver drie rode molenijzers, genomen kunnen worden, maar met verwisselde kleuren. Verder zou de Raad de beek waarnaar de nieuwe gemeente is genoemd een plaats in het wapen willen geven en wel, zoals gebruikelijk, in de vorm van een golvende dwarsbalk.

Aldus ontstaat een wapen dat wordt omschreven als volgt:
in keel (= rood) een golvende dwarsbalk, vergezeld van drie molenijzers, alles van zilver.

Dit wapen kan worden gedekt met de gebruikelijke kroon van drie bladeren en twee parels.

Als U zich met dit voorstel kunt verenigen, kan het wapen worden aangevraagd volgens de bepalingen van bijgaand Koninklijk besluit. De Raad zal dan tevens een advies uitbrengen over een vlag voor de nieuwe gemeente.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente
Beek en Donk

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

VOORZITTER,

SECRETARIS.

90/502-31

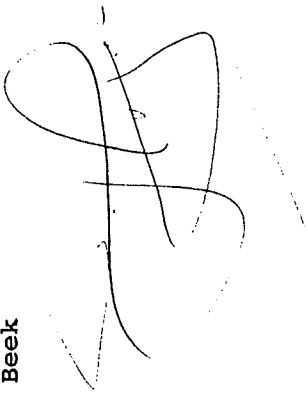
Geachte burgemeester,

Reeds eerder ontving U van mij een notitie waarin een ontwerp-gemeentewapen en -gemeentevlag is opgenomen.
Na herlezing heb ik pagina 2 enigszins aangepast.
Het betreft hier met name de motivatie van de kleuren en de toevoeging van " St.Antonius" bij " Beek".

Overigens wil ik er nog op wijzen, dat de kleuren van de vlag in deze volgorde geen problemen opleveren.
Alleen de staat Gambia heeft een vlag die er op lijkt , maar de kleuren van die vlag staan in een andere volgorde.

met vriendelijke groeten,

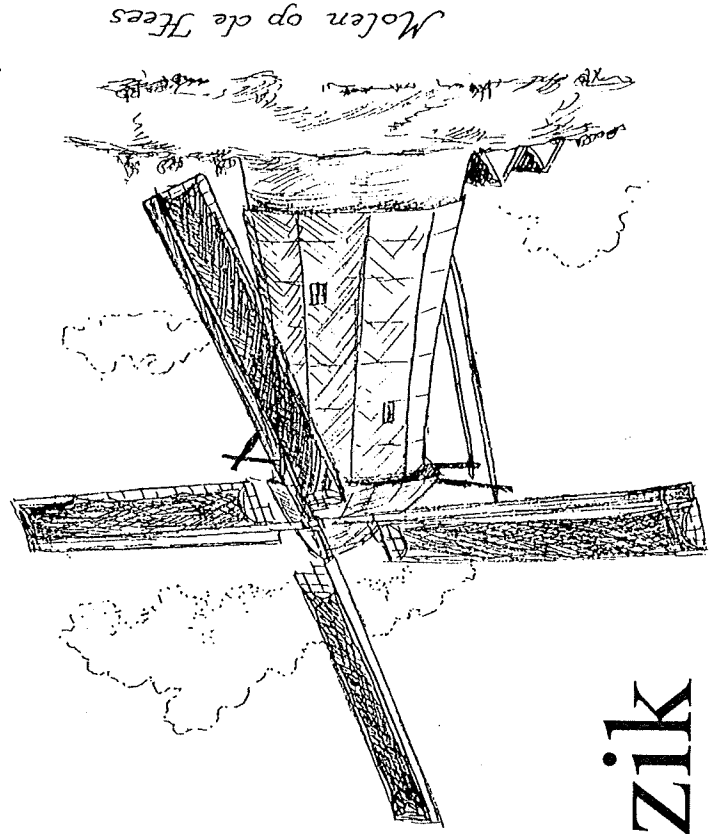
Henk van Beek

31 DEC. 1996 / 1697

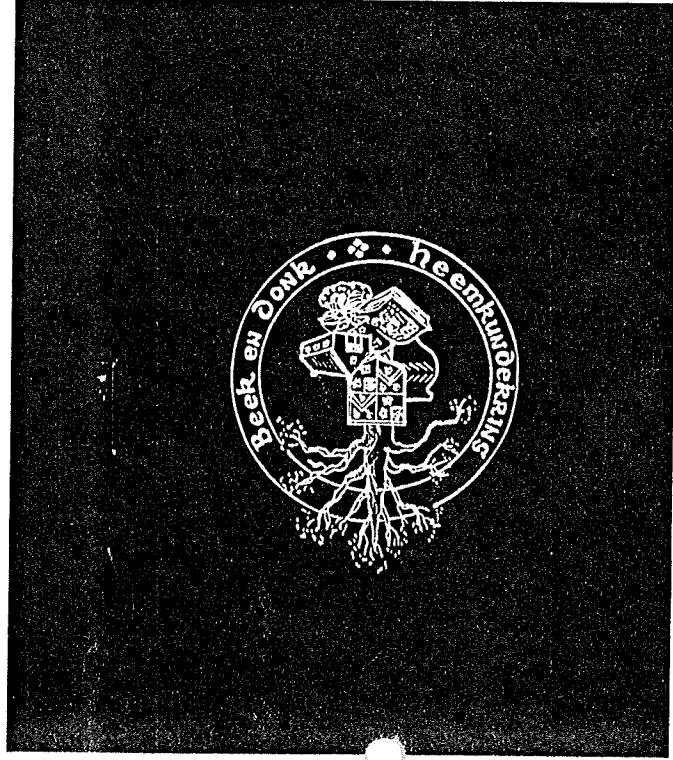
1996 | jaargang 16
nummer 4

D'n Tesnuzzik

Heemtijdschrift voor Beek en Donk

De wapens van Laarbeek

Jan Prinsen (Aarle-Rixtel)
Jan Booy Liewes (Lieshout)

Inleiding.

De Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, deel uitmakend van de Stichting Brabants Heem, heeft een rapport het licht doen zien dat de wapens van gemeenten en de dorpen in de Regio Eindhoven tot onderwerp heeft. Het rapport is toegezonden aan alle Colleges van B&W in de regio met het verzoek te bezien of een verbetering van het wapen van hun gemeente overweging verdient.

Redenen voor de commissie om het rapport te schrijven.

- * Door de herindelungen dreigen vele historische wapens te verdwijnen.
- * Bij het vormen van een nieuwe gemeente komt automatisch de noodzaak naar voren om daarvoor een historisch verantwoord gemeentewapen te ontwerpen.
- * Als uitloeijsel van het bovengstaande acht de commissie dan ook de tijd rijp om de huidige wapens ook eens aan een historisch onderzoek te onderwerpen, want veel van onze gemeente wapens stammen nl. uit het begin van de vorige eeuw. In deze periode nam men het niet zo nauw met de reeds uit de middelleeuwen stammende regels en voorschriften.

Met betrekking tot de eerste reden doet de commissie de volgende aanbeveling. In het rapport wordt verwezen naar de legitieme mogelijkheid om wapens in te voeren voor de **dorpen**, zoals dat elders in de provincie ook al is gebeurd. In concreto wordt hiermede bedoeld, dat bij fusies van gemeenten, zoals bijvoorbeeld in onze nieuwe gemeente Laarbeek, de oude gemeentewapens worden getransformeerd naar een **dorpswapen**. Wapens en vlaggen behoren tot het cultuur historische erfgoed van ons gebied. Ook al verdwijnt een gemeente, de plaats/dorp blijft bestaan met zijn historie. Het dorpswapen vormt in dat geval juist een symbool voor de plaats en identiteit voor de bevolking.

Met betrekking tot de tweede reden geeft het rapport een aantal aanwijzingen om aan de hand hiervan de clemencien te verzamelen om een historisch verantwoord nieuw wapen te creëren

Bij de derde reden meent de redactie wat langer stil te moeten staan. Veel van

geleden. Zij heeft dan ook altijd met veel plezier in het onderwijfs gewerkt en zij waardeert het zeer door het huidige personeel nog steeds bij het schooigebeuren betrokken te worden. Ook is zij nog altijd lid van de Onderwijfersbond. Het is haar stellige overtuiging dat die bond er veel heeft toe bijgedragen, dat de salarissen van het onderwijzend personeel in de loop der jaren gelijke tred hielden met de ontwikkeling in andere sectoren.

Op zeker moment kwam het thema ter sprake, dat er vroeger zoveel onderwijzerszen vrijgezel zijn gebleven. Naar mijn eigen verklaring kwam dat door twee oorzaken. Op de eerste plaats waren er slechts weinig huwelijkskandidaten die het ontwikkelingspel van een onderwijzers benaderden. Op de tweede plaats verdieden de meeste mannen minder dan een onderwijzers, zodat een huwelijk in materieel opzicht een stap terug betekende. Christien kon het met die stelling wel eens zijn en zij voegde er nog aan toe, dat een huwelijk automatisch ontslag inhield. Getrouwde vrouwen waren in het onderwijfs niet welkom en zij behoorden volgens de tijdgeest de rol van huisvrouw te vervullen.

Eerder vermeldde ik al dat Christien nog zo vitaal is. Zij prijst zich gelukkig, dat zij slechts twee keer een periode van zes weken in haar 40-jarige loopbaan wegens ziekte moest verzuimen. Beide keren betrof het een zware operatie waarvan zij geen naweën ondervindt. Zelf zegt zij dat haar geheugen haar wel eens in de steek laat. Tijdens ons gesprek heb ik daar echter niets van gemerkt, of het zou moeten zijn dat het wel eens wat langer duurt voordat iets te binnen wil schieten.

Ten slotte hebben wij het nog over haar hobbies, c.q. vrijetijdsbesteding gehad. Christien blijft een cultuurminnend persoon te zijn. Behalve O&U-fan is zij al vele jaren bezoeker van de concerten van het Brabants Orkest. Verder is zij abonneemenuhoudster bij de Eindhovense schouwburg en hoe kan het ook anders lid van onze Heemkundekring.

In de loop der jaren was zij lid van de korfbalclub, de Katholieke Actie, de Missenaarkring, de Mariacongregatie en de Zonnebloem. Op sportief gebied is zij nog aktief bij de gymclub en de Jeu de Boulesclub. Jaarlijks werden er vakantieretizen gemaakt naar in de loop der tijd vrijwel alle westeuropese landen. Een weekje Dominburg in het voorjaar was ook vele jaren vaste prik. Alleen Engeland werd nooit bezocht vanwege een stoomis van haar evenwichtsorgaan. Door deze "handycap" werd ze al eens zeeziek tijdens de overstreek van Den Helder naar Texel.

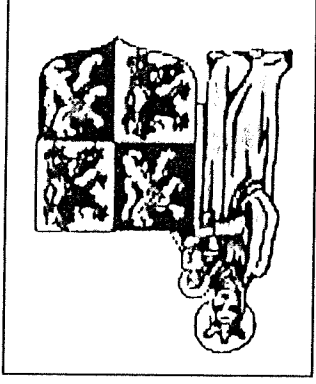
Het is een onmogelijke opgave om een menschenleven in een interviewje zoals dit volledig uit de doeken te doen. Talrijke facetten van de persoon Christien Lammers zijn niet eens aan de orde geweest. Ik hoop het te mogen beleven om bij gelegenheid van haar 90e verjaardag hierop nog eens terug te kunnen komen.

Christien bedankt.

Opmerking
 Wanneer voor het dorp Lieshout gekozen wordt voor het nieuwe wapen, dan is de emotionele band met het vertleden wel helemaal weg. Het is echter wel mogelijk om voor omvallen. Een gesticuleerde St. Servaas zou daarvoor kunnen worden gebruikt, waarbij niet de huidige monnik model moet staan. Trekken wij dit gedachtenpatroon door, dan kan hiervan ook een dorpschild voor Mariahout worden afgeleid. In dat geval zou het dorpschild van Lieshout geflankeerd kunnen worden door een afbeelding van Maria, de Moeder Gods. In het hoofdschild de verwevenheid met Lieshout en in de figuur van Maria de eigenheid van Mariahout.

De wapens van de drie dorpen
 Hieronder volgen voor onze drie dorpen uit het rapport de relevante informatie, waaruit duidelijk de verwevenheid is op te maken van Beek en Donk en Aarle-Rixtel, want regelmatig komen in de beide rapporten dezelfde familienamen voor.

Aarle-Rixtel

Het gebied van de gemeente Aarle-Rixtel valt samen met dat van de voormalige statendorpen Aarle en Rixtel, gelegen in het kwartier van Peel-land. Tot zeker het midden van de 14de eeuw is sprake van de heren van Rixtel, waartoe Aarle behoorde. In de eerste helft van de 14de eeuw was dat de familie Van Heesbeen. Vermoedelijk droeg de laatste heer zijn [lage] heerlijkheid aan de hertog van Brabant op, die in 1392 de hoge, middelbare en lage jurisdicte van Aarle, Beek [met Donk] en Rixtel en de heerlijkheid Stiphout in pand gaf aan Dirk de Rover, die al heer van het Huis Rixtel -het Gulden Huis- was. De heren bleven zich heer van Rixtel noemen. De pandheerlijkheid was achtereenvolgens in handen van de families De Rover, Van Genth en Oudart. In oktober 1641 trokken de Staten Generaal de jurisdictie naar zich toe en hielden de pandheerlijkheden Aarle, Beek en Rixtel de facto op te bestaan. De dorpen Aarle en Rixtel werden daarna niet meer verpand of verkocht.

de gemeentewapens zijn ontstaan in de periode direct nadat aan de Franse overheersing, dus na 1814, een einde kwam en sieden en dorpen een andere juridische status kregen binnen het nieuwe koninkrijk en staatsbesiel.
 Een wapen (tegenwoordig zouden wij spreken van logo) was daarbij onontbeerlijk om zich te kunnen identificeren.

Wat is nu het probleem?

Vóór 1814 waren al wel "zegels" bekend, die door de plaatselijke overheid werden gebruikt om in vloeibare lak afgedrukt een waarmerk te zijn voor de echtheid van het document om daarmee vervalsingen te voorkomen.
 Verschillende van de huidige gemeentewapens zijn aan zo'n zegel ontleend. De zogenaamde "zegeiwapens". En daarin zit het probleem. Om vervalsing te voorkomen moet het zo fijn mogelijk gedetailleerd zijn, terwijl van origine een wapen een teken op een schild was om bijvoorbeeld in de chaos van een gevecht de aanvoerders of eigen mensen te kunnen herkennen.
 Een wapen moest dus bestaan uit simpele en duidelijk te herkennen contouren. Deze gemeentewapens zijn dan ook te fijn gedetailleerd en voldoen ook vaak niet aan de eisen die aan de heraldische kleuren worden gesteld.

Verwant aan deze zegeiwapens zijn de zogenaamde "heiligewapens". Om een voorbeeld te noemen; het wapen van Lieshout is een *heiligewapen*. Hierbij verhuisde de heilige die voorkwam in het zegel (in het geval van Lieshout de Hl. Servatius (of overdrachtelijk de abt van Floreffe) eenvoudigweg van het zegel naar het wapenschild. Ze zijn echter historisch en heraldisch niet verantwoord, maar hebben vaak wel een emotionele lading voor het betreffende dorp. (bijvoorbeeld patroonheilige van het dorp (Lieshout)). Met betrekking tot Lieshout maakt dit rapport dan ook melding van het niet voldoende aan de minimale criteria, zoals vastgelegd in de heraldiek.
 Op 18 februari 1993 was de hr. Akki Holla onze gastspreker in een voordracht over familiewapens en die heeft toen ook al een zeer kritisch geluid laten horen over ons gemeentewapen. Daarom een kritiek, die duidelijk ter harte moet worden genomen.
 De commissie stelt daarom voor om een nieuw dorpswapen voor Lieshout te ontwerpen, dat voldoet aan de heraldisch symboliek en een afspiegeling is van het historisch vertelden van Lieshout.
 De huidige gemeentewapens van Beek en Donk en Aarle-Rixtel voldoen wel aan de criteria en de commissie stelt dan ook voor om deze onverkort te handhaven als dorpswapen. Dit dient overigens te geschieden bij besluit van de gemeenteraad van de nieuw gevormde gemeente.

In 1359 is in Rixtel en in 1368 in Aarle sprake van een schepenbank van de heer. Later is steeds sprake van schepenen van Aarle, de dingbank van Aarle, enz. Volgens een in het Algemeen Rijksarchief te Brussel berustende kaart uit ca. 1550 was de plaats waar de schepenbank zetelde geliege op de grens van Aarle en Rixtel. In de jaren 1642-1645 was er geen "justitie" in verband met de onduidelijke heerlijksheidsituatie.

Een schepenbankszegel wordt in 1450 genoemd en afdrukken hiervan zijn vanaf 1488 bewaard gebleven. Het geeft -gezien het voorkomen van het hertogelijke wapenschild- de juridische situatie van vóór 1392 weer. Het zegel vertoont op een met sterren bezaaide ondergrond de patrones van de parochie Aarle, een gekroond Mariabeeld met kind op haar linkerarm en een tak in haar rechterhand. Heraldisch links is het gevierendeelde wapenschild van de hertogen van Brabant geplaast. Het randschrift noemt slechts Aarle. Dat zegel heette in 1714 'dorps- en gemeenschappelijk schependomszegel.

Op 2 maart 1815 zond de burgemeester aan de gouverneur der provincie het "oude gemeentens wapen" toe. Gezien de wapenafbeelding op het diploma zal hij een zegelafdruk hebben ingezonden. Het bij diploma van 18 juli 1817 bevestigde wapen is omschreven als volgt: "*Zijnde van lazuur, beladen met een kruis en gekantoneerd met vier klimmende leeuwen, alles van goud, het schild ter zijde vastgehouden door de Moeder Gods, houdende in de linkerhand het kindeke Jezus en in de rechterarm palmtak, alles van goud.*"

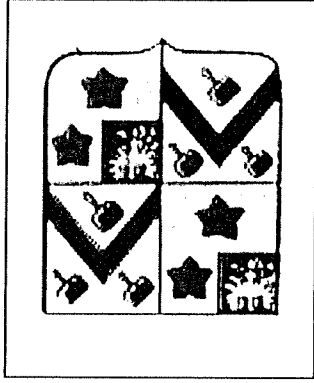
Omdat werd verzuimd kleuren aan te geven, werden door de Hoge Raad van Adel de rijkskleuren toegepast.

Bij Koninklijk Besluit van 24 juli 1961 nr. 6 werden slechts die kleuren vervangen en vond uit de aard der zaak hertekening plaats: "*Gevierendeld: I en IV. In subel een leeuw van goud, getongd en genageld van goud. Het schild ter dubbelstaartige leeuw van keel, gekroond en genageld van goud. Het schild ter rechterzijde gehouden door de Moeder Gods, houdende in de linkerhand het kindeke Jezus, alles van goud.*"

Voorstel van de commissie:

De commissie geeft er de voorkeur aan, de schildhouders in natuurlijke kleuren voor te stellen. Om praktische redenen wordt echter voorgesteld het wapen, zoals dat in 1961 is verleid, te handhaven.

Beek en Donk

Het gebied van de gemeente Beek en Donk valt samen met dat van de voormalige heerlijksheid Beek, geliege in het kwartier van Peelland. Oorspronkelijk was Beek een hertogdorp. Van 1392 tot 1641 behoorde Beek [met Donk] tot de heerlijksheid Aarlebeek en Rixtel, in pand gegeven door de hertogen van Brabant en achtereenvolgens in bezit van de families De Rover, Van Genth en Oudart.(Opm.: De zelfde namen komen voor in het stuk over Aarle-Rixtel)

De hoge heerlijksheid werd in 1642 verkocht aan Jan Baptist van Elen, die deze in 1646 verkocht aan Philips, baron van Leeftaal. De heerlijksheid bleef tot 1734 in handen van diens nakomelingen en kwam toen door koop aan Baron van Raesfelt, die de heerlijksheid in 1745 verkocht aan Gerard de Jong.

Tussen 1642 en 1645 was er geen "justitie" ter plaatsse vanwege de onduidelijke heerlijksheidsituatie. In 1646 zal een eigen schepenbank zijn gaan functioneren.

Een schepenbankszegel is bekend vanaf 1649. In 1692 spraken de schepenen van hun gemeenschappelijk schependoms- en heerlijksheidszegel. Het zegel vertoont de beeltenis van de kerkpatroon, de aartsengel Michiel, met een schild aan zijn linkerarm en met zijn rechterhand een zwaard boven zijn hoofd zwaaiend. Voor hem staat een gekroond wapenschild met het wapen *Van Leeftaal*. De kroon is een hoofdband, vermoedelijk omwonden met een parolsnoer.

De tweede burgemeester schreef in 1815 aan de gouverneur der provincie dat hij na al zijn gezoek een "papieren wapen" had gevonden. Een week later zond de [eerste] burgemeester -J. de Jong van Beek en Donk- een tekening van het wapen "der heerlijksheid" in en deelde mee dat het wapen door oorlogstijd in het ongereede was geraakt. Na nauwkeurig onderzoek in oude papieren had hij een zegelafdruk gevonden. Het vertoonde het wapenschild met het wapen van het geslacht Van Leeftaal, voormalige heren van de heerlijksheid. Hij deelde verder mee dat de heerlijksheid op dat moment al meer dan 70 jaar in het bezit van de familie De Jong was en dat het de wens van zowel het gemeentebestuur als de heer was dat

zijn familiewapen i.p.v. dat Van Leeftdael zou mogen worden gevoerd. Een schild met het wapen *De Jong* was reeds sinds lange tijd in de voorgevel van het gemeen-

tehuis geplaatst. Toch werd bij diploma van 28 september 1819 een wapen verleend dat werd omschreven als volgt: "*Zijnde een blauw gevierendeeld schild, beladen met le en fe dect met 2 mitspelbloemen en verzeld van een franc kwartier waarop een arend en hier 2e en 3e met een keper en verzeld van 3 hamers, alles in goud*". Het wapen had moeten worden bevestigd. De toegepaste kleuren zijn de rijkskleuren. Het gemeentebestuur zal het nieuwe wapen niet hebben gebruikt. In 1838 schreef de burgemeester aan de gouverneur der provincie dat hem geen gemeen-

tewapen bekend was. Datzelfde gold voor de gemeenteraad in 1888, reden waarom de raad aan de rijksarhivaris vroeg een onderzoek in te stellen. Diens bevindingen zijn niet teruggevonden. De gemeenteraad vroeg in 1888 en 1889 om toekennning van een nieuw wapen. Het is niet duidelijk welk wapen de gemeente-raad toen wenste.

Uiteindelijk werd bij Koninklijk Besluit van 2 januari 1890, No. 19 als wapen verleend: "*Een gevierendeeld schild, het eerste en vierde kwartier van goud, beladen met twee vijfbladertige mitspelbloemen van keel geplaatst in den linker bovenhoek en in den rechter benedenhoek en met een vrijkwartier van keel, beladen met een adelaar van zilver, gesnauveld en geklauwd van azuur; het tweede en derde kwartier van zilver, beladen met een keper van sabel, vergezeld van drie rechtshellende klophamers van keel geplaatst twee en een, -het schild omgeven door het randschrift "gemeentebestuur van Beek en Donk". Het betreft hier dus het wapen van 1819 in de historisch juiste kleuren.*

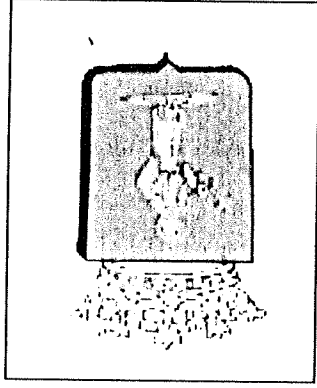
Voorstel van de commissie:

Het wapen te voorzien van de historische "baronnen"-kroon, die op het scheidendomszegel voorkomt.

Nieuwe omschrijving:

gevierendeeld; 1 en IV in goud drie vijfbladertige mitspelbloemen van keel, en een vrijkwartier van keel, beladen met een adelaar van zilver, gesnauveld en geklauwd van azuur; II en III in zilver een keper van sabel, vergezeld van drie rechtshellende klophamers van keel. Het schild gedekt met een gouden baronnenkroon omwonden met een parlsnoer van vier windingen

Lieshout

Het gebied van de gemeente Lieshout valt samen met dat van de voormalige hoge heerlijkheid, gelegen in het kwartier van Peelland.

De hoge heerlijkheid Lieshout was mogelijk oorspronkelijk in handen van de hertog van Brabant, de middebare en lage heerlijkheid in die van de grondheer, de abt/abdij van Floreffe. De kern van de grondheerlijkheid was al in de twaalfde eeuw aan de abdij gekomen en was afkomstig van ridder Boudewijn, heer van Lieshout. De abdij wist ook de hoge heerlijkheid te verwerven. Omstreeks 1657 werd aan de Staten Generaal gerapporteerd dat de abt van Floreffe de hoge, middebare en lage jurisdictie zou bezitten, doch "vermeent men dat densenven Abt tot Lieshout meer rechts gebruikt dan hem competent". In 1698 werd de heerlijkheid aan de abdij van Postel verkocht. Deze abdij verkocht deze op haar beurt in 1714 aan Adriaan Bout, wiens erven tot in de 19de eeuw in het bezit daarvan bleven. In de 18de eeuw werd de titel "baronie" gebruikt.

In 1392 is sprake van een hertogelijke schepenenbank, in 1580 van schepenen van de heerlijkheid en in de 18de eeuw van schepenen der Baronie Lieshout. Een schependomszegel is bekend vanaf 1518, doch is gezien de belterring van oude-re datum. In de tweede helft van de 16de of begin 17de eeuw is het vervangen door een identiek zegel, dat tot 1811 in gebruik moet zijn gebleven. Het stempel werd in 1811 door de vrede rechter van Gemert meegenomen.

In het zegel staat in het midden een gemijterde abt, met in zijn linkerhand een kromstaf met sluur, in zijn rechterhand een stucel. Rechts van de abt staat een kleiner menselijke figuur met een eveneens gebogen staf in zijn hand, mogelijk een pelgrims- of priorstaf.

De centrale figuur moet worden verklaard als de abt van Floreffe, die ter plaatse heer was, hier voorgesteld met waarschijnlijk zijn meester, provisor of prior ter plaatse. Waarom deze dan naast zijn staf een stucel vasthoudt, is niet duidelijk, maar dat komt bijkens het "Corpus Stigillarum Neerlandicorum" op zegels van gescelijken [deken, kanunnik, officiaal, custos] meer voor. Meestal worden abten voorgesteld met kromstaf en boek, soms met een monstans. Het is niet uit te sluiten dat de abt het symbool van de plaatselijke patroon - Sint-Servas - in zijn hand houdt.

Bik's bloed

- 10e generatie
- 512 tot en met 559 zijn onbekend.
- 560 Cornelis Swinkels huwt
561 Antonella Vos.
- 562 Jan Janssen Vermeylen, gedoopt te Beek en Donk op 18 oktober 1712, huwt 1 december 1737 te Beek en Donk
- 563 Anneke Willem Strijbosch, gedoopt te Beek en Donk op 23 maart 1716. In 1766 bewonen ze 'n huis in Beek, dat eerst eigendon is van Heer Gerard de Jong, Heer van Beek en Donk. In 1786 bewonen ze dit huis nog steeds. Het is dan eigendom van Heer Hilllegat Pieter Wieris.
- 564 en 565 zijn onbekend.
- 566 Jan Hendrik Leenders van den Bogart, weduwnaar van Maria van Houts, eerder weduwnaar van Helena Peter Simons, gedoopt te Beek en Donk op 15 mei 1707, huwt 29 november 1739 te Beek en Donk
- 567 Catharina Wilhelmus Smits.
- 568 tot en met 573 zijn onbekend.
- 574 Matheus Henricus Roefs, geboren te Uden rond 1730, huwt 13 mei 1753 te Beek en Donk
- 575 Ardina of Arnolda Arnoldus van Deursen, geboren rond 1723 te Lieshout. In 1761 bewonen ze 'n huis in Beek, dat eigendom is van de brouwer Diel- is van Will. In 1786 bewonen de erfgenamen van Matheus Roefs dit huis, dat naast het huis van Jan Janssen Vermeylen stond.

Matheus Roefs was hoogstwaarschijnlijk de zoon van Henricus Matheus Roefs en Elisabeth Adriaan Martens. Dit kan opgemaakt worden uit de namen van enkele doopgetuigen. Hij stamt uit 'n geslacht Roefs dat vanaf eind 14 eeuw voorkomt in Helmond, het wordt dan "die Brouwer"

De burgemeester schreef in 1815 aan de gouverneur der provincie dat het zegel van Sint-Servaas vertoonde, patroon van de gemeente. De Hoge Raad van Adel bevestigde op 16 juli 1817 als wapen: "Zijnde van Lazus, beladen met St. Servatius van goud", maar tekende in plaats van de vermeeende heilige een armzalig figuur- tje met een kaalgeschoren kruin, rozenkrans aan de gordel en een kruis in zijn rechterhand.

In de praktijk gebruikt het gemeentebestuur ook een afbeelding van het wapen waarin het heiligendield is voorzien van een nimbus en het schild is gedeelt met een kroon van vijf bladeren.

Voorstel van de commissie:

Heiligendebelden horen niet in het wapenschild thuis. Een nieuw wapen ware vast te stellen, waarin een combinatie van symbolen wordt opgenomen, die kenmerkend kunnen zijn voor de gemeente: de lelie, symbool van O.L.V., patrones van de abdij van Florffe, eeuwenlang heer van het dorp, en de sleutel van Sint-Servaas, zoals die in de Maasrchtse schatkamer wordt bewaard.

Voor de lelie kunnen de kleuren van O.L.V. [blauw en zilver] worden gebruikt, voor de sleutel de kleuren van Sint-Servaas [zilver en rood], welke kleuren ook de Peellandse strekkleuren zijn.

Nieuwe omschrijving:

In azuur een lelie van zilver en in een schildhoofd van zilver een liggende sleutel van keel. Het schild gedeelt met een gouden kroon van drie bladeren en twee purl's.

Voor alle drie de gemeenten merkt de commissie op:
Volgens de herindelingsvoorstellen zal deze gemeente worden opgeheven. Het gemeentewapen, zoals hiervoor omschreven, (dat van Lieshout met de aanvulling [doch zonder kroon]), kan in dit geval echter voortbestaan als dorpswapen.

Een voorstel, dat door onze plaatselijke heemkundekringen vermoedelijk wel onderschreven kan worden.

Bron:
 Rapport betreffende herziening van de wapens van de gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen in de regio Lindhoven door Noordbrabantse Commissie voor wapen- en vlaggenkunde van de stichting Brabants Heem, september 1996

VERSLAG VERGADERING WAPEN-COMMISSIE DD 10-03-1997

Aanwezig Jan Meltens, Thom van Vlerken, Jan Booy Liewes, Ria Duitsman en Harrie Löring; afwezig Martin Philipsen.

Algemeen:

Gesproken is er over de mogelijkheden mbt het gemeentewapen, gemeentevlag en dorpswapens. Doel is om tot een voorstel te komen dat niet strijdig is met een aantal afspraken. Uiteindelijk is dat ook gelukt.

Gemeentewapen:

In zilver een dwarsbalk van azuur, vergezeld boven van 2 molenijzers van keel, beneden van 1 lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon omwonden met een parelsnoer van...

Vlag:

Het ontwerp moet aansluiten aan gemeentewapen.

Voorstel: 3 banen, wit-blauw-wit in lengte-richting. Bij de stok: 3 kenmerken van de drie oorspronkelijke gemeenten:

Van boven naar beneden:

- in rood op wit veld: molenijzer (Aarle-Rixtel)
- in wit op blauw veld: lelie (Lieshout)
- in rood op wit veld: molenijzer Beek en Donk)

Dorpswapens

- Lieshout: wapen voorstel commissie met als schilddrager St.Servaas
  - Maria-Hout wapen-voorstel commissie met als schilddrager H.Maria
  - Beek en Donk: huidige wapen met als schilddrager H.Michael
- Aarle-Rixtel: huidige wapen met als schilddrager H.Maria

Procedure

Gemeentewapen: gemeenteraad doet voorstel, de Kroon verleent.

Vlag en Dorpswapens: gemeenteraad

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de Stichting Brabants Heem

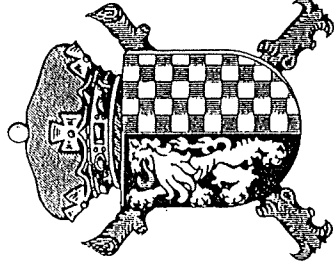
secretariaat:

Purmerstraat 14,

5628 HE Eindhoven,

040 - 387911.

telefoonnummer gewijzigd: 040.2382911.

Heemkundekringen Aarle-Rixtel, Beek en Donk en Lieshout
p/a mevrouw Ria Duitsman
Otterweg 4, 5741 KM Beek en Donk

Uw kenmerk: -

Ons kenmerk: Ehv/Laa/01

Datum: 13 maart 1997

Onderwerp: gemeentewapen en -vlag

Geachte heren, beste Ria,

Hierbij de door mij tijdens onze bijeenkomst op maandag 10 maart jl. toegézegde beschrijvingen voor wapen en vlag.

Ik heb beide voorzien van een toelichting, zoals ik die zelf zie. Jullie kunnen daarin gerust wijzigingen aanbrengen, maar ik denk dat de meeste zaken er wel in verwerkt zijn.

Voor wat betreft de dorpswapens kan gebruik worden gemaakt van het rapport van de commissie. Dorpswapens mogen geen kroon voeren, tenzij historisch aanwijsbaar (zoals bij Beek en Donk). De desbetreffende schuldhouders dienen daar dan nog bij getekend te worden en moeten dan ook in de omschrijving terugkeren. De commissie is een voorstander van schildhouders-heiligen in natuurlijke kleur. De omschrijving kan daardoor ingewikkeld worden.

Het heeft geen zin in dit stadium een dergelijke gecompliceerde beschrijving te maken. Eerst moet de haalbaarheid van dorpswapens (en -vlaggen!) worden getoetst.

Het wapen zal via B & W en de gemeenteraad naar Hare Majesteit moeten ter verlening aan de gemeente. De vlag en de dorpswapens en -vlaggen behoren tot de competentie van de gemeenteraad en kunnen zonder verdere Haagse bemoeienis worden vastgesteld. Natuurlijk moet ook een dergelijk besluit goed in elkaar zitten qua omschrijvingen en toelichtingen.

Graag blijf ik op de hoogte van een en ander en ontvang ik t.z.t. kopieën van de relevante stukken rond de totstandkoming van wapen(s) en vlag(gen).
Succes.

Met vriendelijke groet,

Jan Melssen, secretaris

Werkafspraken / planning

1: Kennisgevingsbrief aan gemeente:

Voorstel af, correspondentieadres vermelden, briefhoofd, datum aanpassen, versturen: actie Ria/Martien

2: Voorstel uitwerken mbt gemeentewapen/vlag/dorpswapens:

Ontwerpen (voorbeeld) maken, uitgaande van de beschrijving en ideeën, actie Thom/Ria

Vraag: zijn er mogelijkheden met de PC/scannen?

Toelichting schrijven, actie Ria.

3: Toetsen voorstel

Wanneer voorstel (voorbeeld, beschrijving en toelichting) gereed, meenemen naar Eindhoven, actie Harrie/Jan Meltens; evt bijstellen

4: Aanbieden aan besturen van de heemkundekringen:

Tijdens de overlegvergadering in april, verzoek om aan te bieden aan de burgemeester.

5: Aanbieden aan de burgemeester,

actie voorzitters.

6: Beoordeling in de gemeenteraad, overname voorstel

7: Toetsing Hoge Raad van Adel.

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

secretariaat:

Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven
tel. 040 - 238 29 11

Projectgroep 'Wapen en vlag'
p/a de heer J.A.L. Booy Liewes
Molenstraat 1, 5737 BV Lieshout

uw kenmerk : -
ons kenmerk : Ehv/Laa/02
datum : 4 juni 1997
onderwerp : rapport heemkundekringen

Geachte leden van de projectgroep,

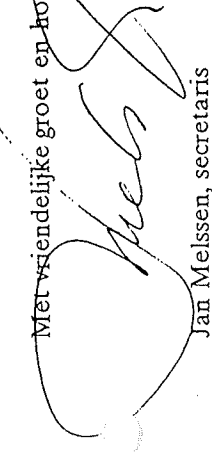
Met veel genoegen heb ik het rapport doorgelezen. Ik heb nog enkele kleine wijzigingsvoorstellen en heb al lezend notities van wat tikfoutjes genoteerd, die ik u ook maar aanreik [zie bijlage].

Graag zou ik in het bezit komen van kopieën van de tekeningen c.q. kleurenkopieën van de kleurentekeningen. De kosten daarvoor worden door mij natuurlijk vergoed. Deze laatste zijn voor mij vooral m.b.t. de omschrijvingen van de dorpswapens van Lieshout en Mariahout van belang [zie mijn aantekening bij de desbetreffende bladzijden].

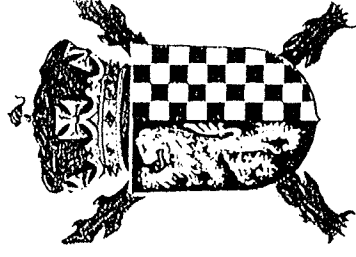
Graag ook straks weer kopieën van de definitieve versie van het rapport en van alle relevante stukken die tot de vaststelling van een en ander zullen leiden.

Hopend op een succesvolle afloop!

Met vriendelijke groet en hoogachtung,

Jan Melssen, secretaris

GEMEENTE LAARBEEK

WAPEN

Omschrijving:

In zilver een dwarsbalk van azuur, vergezeld boven van twee molenijzers van keel, beneden van een lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon omwonden met een parelsgroen met vier windingen.

Verklaring

Gekozen is voor de kleuren zilver en azuur (=blauw). Deze kleurstelling is namelijk in verband te brengen met alle dorpen binnen de nieuwe gemeente. De kleuren zijn die van Onze Lieve Vrouw, die we niet alleen als patrones van *Aarle-Rixtel* tegenkomen (schepenbankszegel, gemeentewapen), maar ook als die van de abdijs van Floreffe, eertijds wereldlijk heer van *Lieshout*, terwijl hierbij het destijds tot Lieshout behorende *Mariahout* voor zichzelf spreekt. De kleuren blauw en zilver zijn ook die van de Heilige aartsengel Michael, eertijds patroon van de schepenbank van *Beek en Donk* (schepondomszegel).

Vervolgens is gezocht naar een eigen kenteken voor de nieuwe gemeente, maar ook naar symbolen die een relatie met het verleden hebben en die liefst op meer dan één gemeenschap betrekking hebben gehad.

Als *eigen symbool* voor de nieuwe gemeente is *de dwarsbalk* gekozen, die staat voor het *naamdeel beek* (water). Er is hier bewust niet gekozen voor een golvende dwarsbalk omdat die het gemeentewapen teveel aan een waterschapswapen zou doen denken.

Daarenboven ontstaat door de balk een zg. driedeling van het wapenschild, die als verklaring kan worden gebruikt voor het samengaan van de drie voormalige gemeenten (drie delen) tot één gemeente (één schild). De relatie *dwarsbalk*-beek levert binnen de kleurstelling zilver-blauw een logische keuze op van de kleur *blauw* (water) voor dit wapenelement. Het *schild* moet dan van *zilver* worden.

Een dwarsbalk kan in de wapenkunde het beste worden vergezeld van drie symbolen, twee boven en een beneden. Daardoor ontstaat een evenwichtig wapen. De drie symbolen staan dan voor de drie voormalige gemeenten.

Voor wat de kentekens met een relatie met het verleden betreft, valt de voor de hand liggende leeuw van de hertogen van Brabant af. Dit niet alleen omdat dit kenteken al erg algemeen in de gemeentewapens in de provincie Noord-Brabant voorkomt, maar ook omdat de leeuw moeilijker te combineren is met de voorgestelde dwarsbalk. Daarom is teruggegrepen op het wapen van de oudst bekende heer van zowel Aarle-Rixtel als Beek en Donk, nl. Dirk de Rover. Hij en zijn familie voerden drie *molenijzers* in hun schild en de wapenkleuren daarvan waren zilver en keel (=rood) of rood en zilver. De keuze is gevallen op *twee molenijzers*, voor de *twee* voormalige gemeenten Aarle-Rixtel en Beek en Donk. Omdat het schild van zilver is en de wapenkleuren De Rover rood en zilver waren, zijn de *molenijzers* in rood uitgevoerd.

Er diende vervolgens een kenteken voor de voormalige gemeente Lieshout te worden gezocht. Heiligenbeelden (zoals in het wapen van de voormalige gemeente) horen niet *in* wapens thuis, waardoor moest worden gezocht naar een ander symbool. Daarbij moest rekening worden gehouden met het criterium dat in de wapenkunde bij gemeenten wereldlijke symboliek vóór kerkelijke gaat. Een dergelijk kenteken werd gevonden in dat van de patroon van de wereldlijke heer van Lieshout (de abdijs van Floreffe). Deze patroon was en is Onze Lieve Vrouw, eveneens patrones van en naamgeefster aan *Mariahout*. Onze Lieve Vrouw wordt gesymboliseerd door de *lelie* en met de kleuren wit/zilver en blauw. De lelie is meestal wit/zilver. Omdat de schildkleur al zilver is, dient om esthetische redenen de lelie *in blauw* te worden opgenomen. Metaal op metaal of kleur op kleur is in de wapenkunde immers niet toegestaan.

Tegenwoordig wordt op elk gemeentewapen standaard een zg. *gemeentekroon* geplaatst, tenzij een gemeentebestuur dat absoluut niet wenst. Dit is een gouden kroon van drie bladeren en twee parels. Alleen indien *historisch* een andere kroon aantoonbaar is, kan een dergelijke kroon op het wapen worden geplaatst. Binnen het grondgebied van de gemeente Laarbeek is slechts één kroon voorhanden en wel de *baronnenkroon* op het zegel van de schepenbank van Beek en Donk. Deze kroon is een hogere rangkroon dan de zg. *gemeentekroon* en de gemeente Laarbeek heeft daarom het recht deze op haar wapen te plaatsen.

GEMEENTE LAARBEEK

VLAG

Omschrijving:

Drie even hoge banen van wit, blauw en wit, met aan de broekzijde op de eerste en derde baan een rood molenijzer en op de tweede baan een witte lelie, alle met een hoogte van 4/5 baanhoogte.

Verklaring

De kleurstelling van een vlag wordt ontleend aan die van het wapen. De voorhanden zijnde kleuren zijn daarom wit, blauw en rood.

De meeste vlaggen zijn banenvlaggen, maar omdat de combinatie van het aantal kleuren en banen nu eenmaal beperkt is en om verwarring en doublures te voorkomen, wordt in de vlag een kenteken uit het wapen (van diezelfde overheid) overgenomen; dat kunnen er ook meer zijn.

Op basis van het voorgestelde wapen is gekozen voor een driebanenvlag: boven wit, in het midden blauw en beneden wit, dus het wapen qua indeling volgend. Hierdoor ontstaat een duidelijk verband tussen beide insignia, die het gemeentebestuur (wapen) met de bevolking (vlag) verbinden. Ook hier kunnen de drie banen binnen één vlag worden verklaard als het samengaan van drie voormalige gemeenten tot één gemeente.

Om eventuele verwarring met andere vlaggen te voorkomen, worden aan de broekzijde (= stokzijde) van de vlag de drie symbolen uit het wapen geplaatst: op elk van de witte banen een rood molenijzer, op de blauwe baan een witte lelie, hier dus in de juiste kleur (vgl. wapen). Een verklaring voor kleuren en symbolen is al bij het wapen gegeven.

Aan de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde
t.a.v. J.T.M. Meissen
Purmerstraat 14
5628 HE EINDHOVEN

Datum: 4 november 1999   **Ons kenmerk:** JBRR9356   **Uw brief:** 1 juli 1997
Onderwerp: Vlag en wapen.   **In behandeling bij:** J.v.d.Heijden   **Doorkiesnummer:** 0492-451+18

Geachte heer/mevrouw,

In antwoord op uw verzoek inzake informatie over de vlag en het wapen van de gemeente Laarbeek doen wij u hierbij kopieën toekomen van de vlag, het wapen en de betreffende besluiten en goedkeuringen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Laarbeek,
namens deze,

hoofd afdeling algemene en juridische zaken en bevolking,

mr. P.J.A.G. van Veldhoven.

Bijlage(n): +
Verzonden op: **8 NOV. 1999**

In afschrift aan:

Gemeente Laarbeek

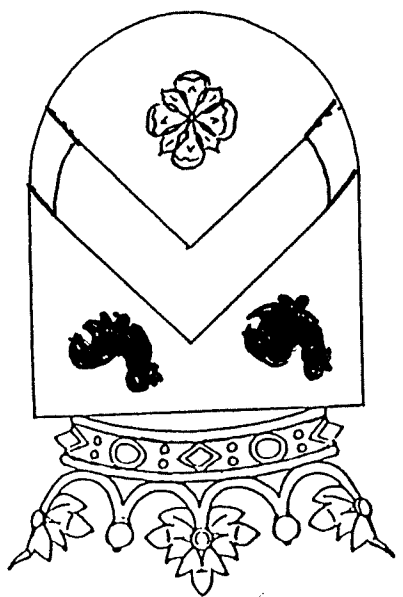
Postbus 190, 5740 AD Beck en Donk

Telefoon (0492) 451+51 Fax (0492) 451+61

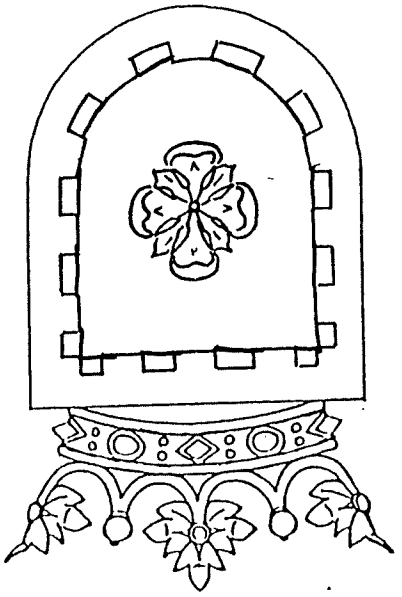
Postgirorekening: 75-42562

ING bankrekening: 66 37 35 890

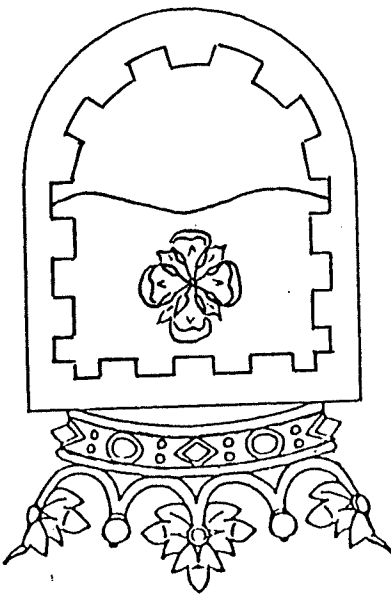
Handwritten notes at the top left, partially obscured and mirrored. Visible text includes "entwurf" and "auf 2. Seite von Kalküle liegt ein Bogen".

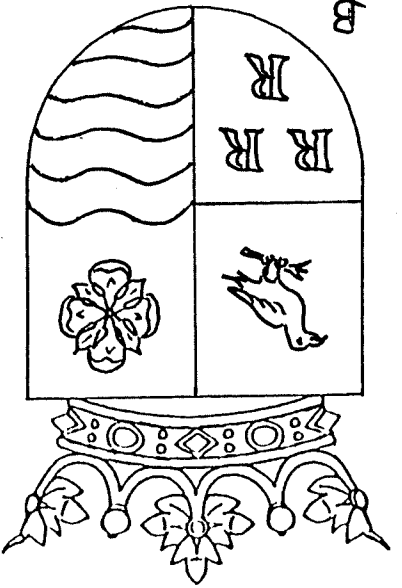
E

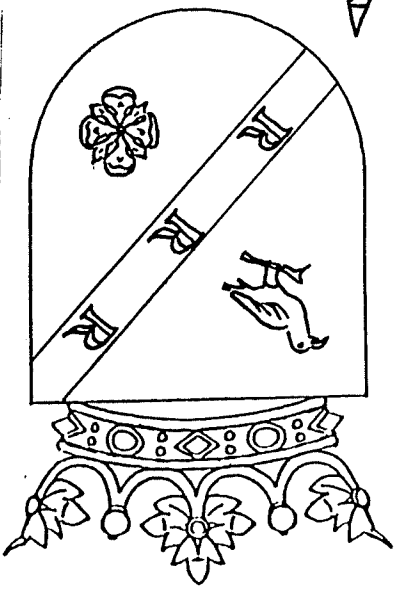
D

C

B

A

Handwritten notes at the bottom left, including "1. 2. Muster (Kreuz)" and "nach Bedarf".

Laarbeek kiest gemeentewapen en vlag

60 25-6-57

beelden. Leshout dus een an-
der dorpswapen: een rode
stutrel op een zilveren veld
als symbool van Sint Servaas
en een zilveren lèlie op een
blauw veld. Sint Servatus zou
dan als 'schildhouder' er naast
afgebeeld kunnen worden.
Hetzelfde wapen kan voor
Marthahout dienen, alleen ge-
zilveren veld.

Adventie

**EXTRA
OPEN DAG**
zaterdag 28 juni
11.00 en 12.00 uur

doc
hogeschool

Academie Eindhoven

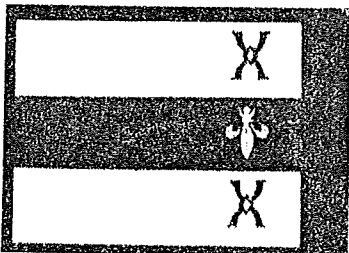
1- en 2-jarige HBO, MBO, en HBO dagop-
leidingen met studietoelanning Makelaardij,
o.g. Assurantie, Marketing, Management,
PR en SPJ Bedrijfsadministratie. Voor
meer informatie of voor het aanvragen van
een studietoelanning kan te bellen 040-2436745 of
Eindhoven

stuurlijke Zaken. Die krijgt
dan overigens ook een tweede
ontwerp voorgeschoteld: een
gemeentewapen van de hand
van Aartenaar H. van Beek.
Dat verschildt niet zo veel van
het andere ontwerp. Het be-
staat uit drie molentijzers van
verschillende kleuren op een
zilveren veld.

De molentijzers en de lèlie in
het wapen zijn afkomstig van
oude 'heren' van de afzonder-
lijke Laarbeekse gemeenten:
Dirk de Rover en de abtj van
Florenne. De blauwe band is de
'Laarbeek' bij uitstek: de
Goorloop, die door alle drie
de voornalige gemeenten
stroomt.

Burgemeester H. van Beers
vatus voorstellen, maar is in
completeren met hun gede-
kundelingen onderbouwde
gen, historisch onderbouwde
'heraldische doodzonde', af-
ontwerp. Hij beloofde het
dinsdag al voor te leggen aan
de commissie Algemene Be-

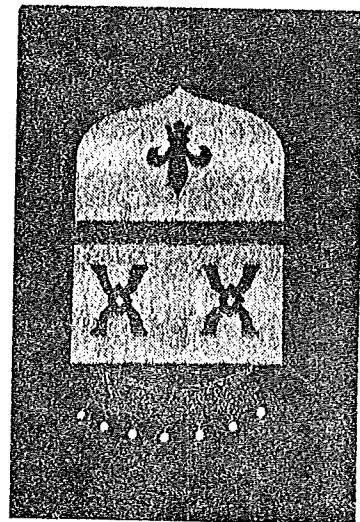
de commissie Algemene Be-

• Zo ziet het ontwerp van
de gezamenlijke heem-
kundeelingen in Laarbeek
voor een nieuw gemeente-
wapen en een nieuwe vlag
er uit.

worden. "Dat hangt van ellen-
(Leshoutenaar) J. Booy Liewes
bij de presentatie.

identiteit aan de hand van het
oude wapen, vinden ze. De
wapens voor Beek en Donk en
Aarte-Rixtel kunnen zonder
meer gehandhaafd worden.
Ze zijn historisch en heral-
disch volledig verantwoord.
Alleen het wapen van Lesh-
hout zou vervangen moeten

hout zou vervangen moeten

OUT - Boven twee rode
tjizers, een blauwe band
in wit veld, dat gesterd
met een gouden kroon.
Laarbeek eruit komen
het het gemeentewapen
vinden de gezamenlijke
kundeelingen van Aar-
tel, Beek en Donk en

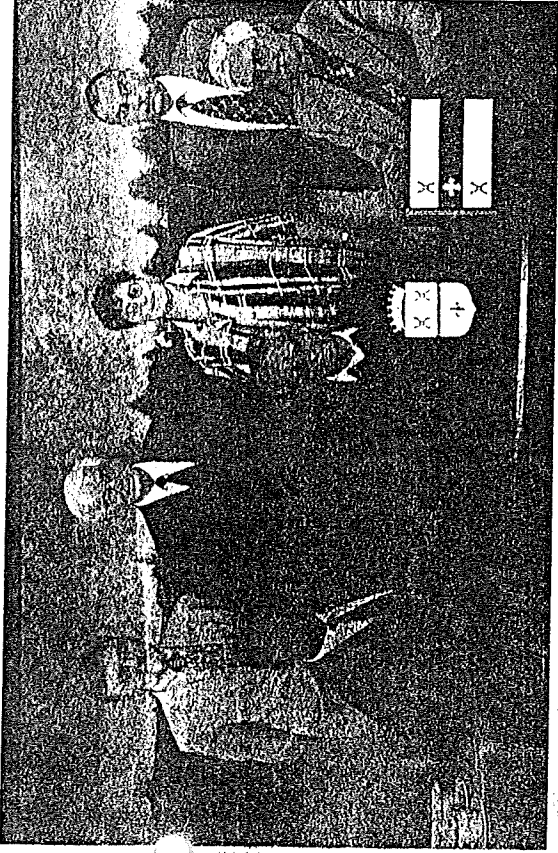
resenteerden gisteren
ntwerp aan het gemeen-
tur. De heemkunde-
n Beek en Donk, 't Hof
ssent (Leshout) en Bar-
van Heessel (Aarte-Rix-
bben ook een ontwerp
kt voor een gemeente-
at zijn drie horizontale
wit-blauw-wit, waarin
er de molentijzers en
ast stellen de heem-
gemeentewapens tot
elk dorp zijn eigen

terugkeren.

J. Meijer

Heemkundekringen doen voorstel nieuw gemeentewapen

De drie Laarbeekse heemkundekringen hebben gezamenlijk een voorstel gedaan voor een nieuw gemeentewapen en een vlag voor Laarbeek. Het wapen bestaat uit een blauwe dwarsbalk op een zilveren schild. In de bovenhelft staan twee rode molenijzers, onderin een blauwe lelie. Boven het schild staat een baronnenkroon.

Dinsdag al behandelt de commissie Algemene Zaken het ontwerp. Ook enkele andere ontwerpen die eerder binnen zijn gekomen krijgen de aandacht. Het door de politiek aangewezen ontwerp gaat naar de Honore Raad van Adel, die er advies over uitbrengt. Een nieuw wapen moet immers historisch en wapenkundig verantwoord zijn en mag niet te veel op een ander schild lijken. Uiteindelijk stelt de gemeenteraad het definitieve wapen vast.

Symbolen

De heemkundekringen hebben voor de motieven op het schild gezocht naar gemeenschappelijke symbolen uit het verleden. De blauwe balk staat voor de Goorloop, die de drie oude gemeenten met elkaar verbindt. Het is de 'beek' uit Laarbeek. De rode molenijzers komen uit het wapenschild van Dirk de Rover, die in 1392 heer werd van zowel Beek en Donk als Aarle-Rixtel. Daarmee bracht hij deze kernen voor het eerst onder één noemer. Dirk voerde drie molenijzers in zijn wapen, de commissie wil er voor beide kernen een handhaven.

Lieshout en Mariahout worden op het schild vertegenwoordigd door een blauwe lelie, symbool van Maria. De abt van Floréffe was getrouwd aan Onze Lieve Vrouw. De abt hiervan was vanaf 1192 eeuwen-

lang wereldlijk heer van Lieshout. Ook Mariahout kan zich in dit symbool herkennen. Boven het schild komt een baronnenkroon. Die is nog in rang dan de gemeentekroon. Laarbeek mag die kroon voeren omdat Beek en Donk in handen is geweest van baron Philips van Leerdal.

De twee molenijzers en de lelie zijn terug te vinden op de ontwerp-vlag. Deze heeft drie banen. Twee daarvan zijn wit, de middelste symboliseert met zijn blauwe kleur opnieuw de Goorloop.

Doorpwapens

De commissie stelt voor de oude gemeentewapens van Beek en Donk en Aarle-Rixtel te handhaven. Ze verliezen wel hun kroon, symbool van de gemeente. Aan een van de zijden van de wapens komt een schildhouder, iemand die het wapen vasthoudt. In het geval van Beek en Donk zou dat kerkpatroon St. Michael kunnen zijn. Voor Aarle-Rixtel stelt de commissie Maria met kind als schildhouder voor.

Voor Lieshout ligt het allemaal wat moeilijker. Deze gemeente had een wapen waarop St. Servaas werd afgebeeld. "En een heilige op een schild, dat kan niet", weet J. Booy Liewes, van heemkundekring 't Hof van Liesseent. De vijand valt immers aan op het schild en zou daarbij de

Laarbeek

heilige kunnen doorklieven. Het Lieshouse wapen dateert van vlak na de Franse bezetting, een tijd waarin onzorgvuldig met de heraldiek werd omgegaan. De heemkundekringen stellen voor een nieuw dorpswapen voor Lieshout en Mariahout te maken. Het onderste deel van het schild bestaat uit een blauw vlak met de bekende lelie, nu in zilver. Bovenaan is een zilveren balk, met de blauw gekleurde sleutel van St. Servaas. Die heilige zou ook schildhouder van het Lieshouse wapen kunnen worden. Mariahout zou hetzelfde schild kunnen krijgen, maar dan vastgehouden door Onze Lieve Vrouw.

Legpuzzel

't Hof van Liesseent, Barthold van Heessel en de Heemkundekring Beek en Donk hebben ongeveer zeventien ontwerpen gemaakt voor ze met dit voorstel naar buiten traden. Op de eerste schets stond de Oude Toren, als middelpunt van Laarbeek. Op advies van de Noordbrabantse commissie voor vlaggenkunde werden de ontwerpen steeds aangepast. Booy Liewes: "Eigenlijk wilden we veel te veel op het schild zetten. De Commissie bleef er op hameren dat het eenvoudiger moest. Plotseling vielen alle stukjes als een legpuzzel in elkaar."

De commissie bij het ontwerp-wapen. V.l.n.r. (staand): Martin Philippen, Noud van Eerd, Ria Duitsman, Jan Booy Liewes,, (zittend) André Gevers, Henk Verbakel en Thom van Vlerken

Nieuwe gemeentevlag en wapen Laarbeek

De politie-afdeling De Kempen is de grote uitschieter in negatieve zin op het platteland. Daar werden vorig jaar veertien overvallen gepleegd tegenover drie in 1996. In 1995 was er maar één overval. Gemert/Beek en Donk valt in positieve zin op. In de

mende tijd vooral bedoeld is om kiezers naar de stembus te krijgen. De serieuze klachten en opmerkingen van de Helmondse zijn overigens doorgesonden naar de verantwoordelijke gemeentelijke afdelingen en diensten.

Kop. Er zijn er die de struisvogel willen uithangen, eerst het kalf laten verdrukken en oude koeten uit de pot wilt halen." Maar hierst 26 personen stuurden praktisch dezelfde zin in: "Ik kan de kat uit de

ven, of burgemeester worden of goedkope woningen arbreken, maar daar zit Helmond niet op te wachten." Anderen willen 'hoog van de toren blazen', 'vissen' of een voudigweg 'weglopen', maar ook daar schiet de stad wel-

LIESHOUT - Voor zover Laarbeeks burgemeester Henk kleur" van de gemeente Laarbeek. "Daar gaan we na-tuurlijk wel van uit, al kan het best zo zijn dat een of andere redertij in Zuidoost-Azië onder een soortgelijke vlag vaart". De gemeente Laarbeek heeft een nieuwe vlag, een nieuw gemeentewapen en vier dorpswapens. Eigenlijk zijn alleen de vlag en het Laarbeekse gemeentewapen echt nieuw, want de dorpswapens zijn vrijwel gelijk aan de gemeentewapens van de voor-middeleeuwen. Dit alles op een wit veld, dat gesterd wordt met een gouden kroon. In tegenstelling tot de meeste dorpswapens heeft het Laarbeekse wapen een baronnen- in plaats van een kroonmogen we voeren om dat we in Beek en Donk vaak gebruikt worden te komen dat de gebondenheid tussen de vier kerne goet weer-geeft. De gebruikte kleuren hebben dan ook allemaal een relatie met een of meerdere Laarbeek-kerne. Zo is rood een kleur die terugkomt in een aantal Laarbeekse gilden.

De vlag heeft een horizontaal ontwerp in de kleuren wit, rood en blauw. Ze is volgens Van Beers ontstaan uit een 'unie-ke samenwerking tussen een grote groep mensen'. "We hebben getracht met een kleurtijkt ontwerp te komen dat de gebondenheid tussen de vier kerne goed weer-geeft. De gebruikte kleuren hebben dan ook allemaal een relatie met een of meerdere Laarbeek-kerne. Zo is rood een kleur die terugkomt in een aantal Laarbeekse gilden.

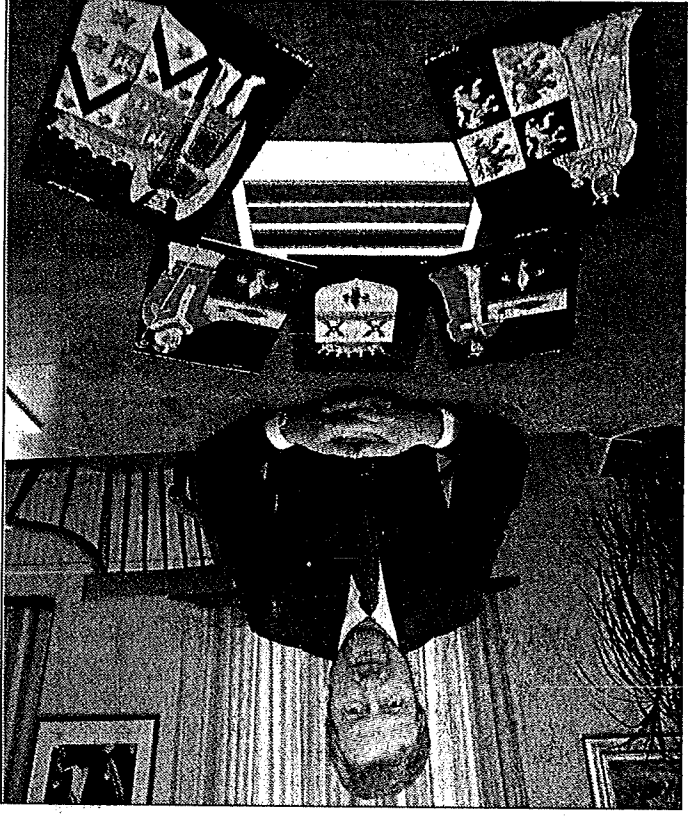

Foto: Ton van de Meulenhor

● **Burgemeester Henk van Beers bij afbeeldingen van de vier dorpswapens, het nieuwe gemeentewapen en de Laarbeekse vlag.**

Wapen is eenzelfde schild als dat van Lieshout, met de heilige Maria als schildhouder. Het Lieshoutse schild heeft nu St. Servatius als schildhouder en voor Beek en Donk is dat voortaan de aartsengel Michael. Het dorpswapen van Aarle-Rixtel is gelijk aan het oude gemeentewapen.

Ed. 18.2.1998 (ed. de Lierse) p. 13

OLIE OP CORRECT, SNEL EN EEN PRIMA PRIJS

Bel voor een vrijblijvend verkoop-gesprek en raak overtuigd van onze extra mogelijkheden
0492-549055

LIESHOUT bij Lieshout rond 11. Wegdek Vermoeden vrachtautoren. Sommige werden De brand heeft schoonges

LIESHOUT bij Lieshout rond 11. Wegdek Vermoeden vrachtautoren. Sommige werden De brand heeft schoonges

LIESHOUT bij Lieshout rond 11. Wegdek Vermoeden vrachtautoren. Sommige werden De brand heeft schoonges

In verband met Carnaval op maandag 23 en dinsdag 24 februari a.s. zijn de openingsstijden van onderstaande banken in Helmond als volgt:

Maandag 23 februari:
van 09.00 tot (vestigingen Markt en Kasteel-Traverse)
ING Bank, Rabobank en de VSB Bank

Dinsdag 24 februari:
van 09.00 tot (vestigingen Markt en Kasteel-Traverse)
ABN-AMRO Bank
van 09.00 tot
ING Bank, Rabobank en de VSB Bank
van 09.30 tot
Rabobank
van 10.00 tot
USB Bank

Uiteraard zijn onze geldautomaten 24 uur per dag beschikbaar.
Wij wensen al onze cliënten een fijne Carnaval toe!

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

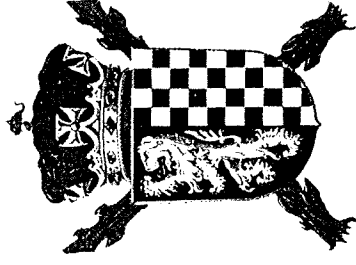
secretariaat:

Purmerstraat 14

5628 HE Eindhoven

tel. 040 - 238 29 11

Lyke

Gemeente Laarbeek

t.a.v. de heer Johan van der Heijden

Postbus 190, 5740 AD Beek en Donk

uw kenmerk : -
ons kenmerk : Ehv/Laa/03
datum : 25 mei 1998
onderwerp : zegel met baronnenkroon

Geachte heer Van der Heijden,

Naar aanleiding van uw telefonische verzoek van 20 mei jl. doe ik u hierbij fotokopies toekomen van de kaart met foto van het zegel van de schepenen van Beek en Donk van 12 maart 1649. Daarop is voor een geoeffend oog niet alleen het wapen Van Leeftael te herkennen, maar ook Sint-Michiel als schildhouder en de baronnenkroon op het wapenschild zijn min of meer duidelijk te onderscheiden.

Ik heb twee sets kopieën ingesloten, zodat u er een ter beschikking van de Hoge Raad van Adel kunt stellen.

Graag blijf ik op de hoogte van de verdere ontwikkelingen rond wapen en vlag en zal t.z.t. graag kopieën van alle relevante stukken daaromtrent ten behoeve van ons dossier ontvangen. Steeds bereid u terzake van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

Jan Melssen, secretaris

NB. de zin die er staat wekt de indruk dat alle andere dorpen in de provincie een dorpswapen kennen en dat is zeker (nog) niet het geval.

p. 5, hetzelfde blok, r. 5-6:

getransformeerd naar een dorpswapen -> getransformeerd tot een dorpswapen.

p. 5, hetzelfde blok, r. 7: cultuur historisch -> cultuur-historisch.

p. 6, tweede *, r. 4-5:

het wapen van de wereldlijke -> het kenteken van de patrones van de wereldlijke

p. 6, tweede *, r. 5: Lieshout; de abdij -> Lieshout, de abdij

p. 6, derde * 2x z.g.. Gemeentekroon -> z.g. gemeentekroon

p. 7, r. 4: het schildhoofd (bovenste veld) -> het bovenste veld

NB. een schildhoofd is iets geheel anders, vgl. Lieshout.

p. 7 sub 4.1.2, r. 10: azuur (blauw) -> azuur (blauw).

p. 7 sub 4.1.2, voorlaatste regel: gekozen voor blauw. -> gekozen voor azuur (blauw).

p. 8 sub 4.2.1, r. 2-3: voorhanden wapenkleuren -> voorhanden zijnde wapenkleuren

p. 8 sub 4.2.1, r. 3:

keel. In gangbare termen: wit, blauw en rood. -> keel, in de vlaggenkunde gewoon wit, blauw en rood genoemd.

p. 8 sub 4.2.1, r. 5: z.g.- -> z.g.

p. 9 en volgende: ik heb de teksten niet meer vergeleken met die uit het commissierapport.

p. 10 sub 5.2, r. 7: De zelfde -> dezelfde

p. 11 sub Voorstel van de Commissie:

NB. in het geval Beek en Donk mag het dorpswapen wel de kroon behouden omdat het hier een historische kroon betreft [vgl. commissierapport p. 23 en 81 onderaan]. In de inleidende zin 'echter zonder kroon,' schrappen en in de omschrijving de kroon toevoegen.

p. 12 sub 5.3.1, r. 10-11:

St. Servaas moest voorstellen, maar ... een abt van Floreffe voorstelt. -> St.

Servaas voorstelt, maar ... de abt van Floreffe moest voorstellen.

p. 12 sub 5.3.1, r. 12: z.g.- -> z.g.

p. 12 sub 5.3.1, r. 13: dorp. (bijvoorbeeld) -> dorp (bijvoorbeeld)

p. 13 r. 9: Waarom deze dan -> Waarom de abt

p. 13 laatste r.: behoed -> behoedt

p. 14

NB. Hier geldt hetzelfde als hiervoor sub p. 4 is opgemerkt terzake de omschrijvingen van de schildhoudende heiligen.

Rapport 'De wapens van de gemeente Laarbeek'

Ik geef steeds uw tekst in het vet, dan een -> gevolgd door mijn voorstel.

Rapport 'De wapens van de gemeente Laarbeek' -> 'De wapens en vlag van de gemeente Laarbeek'

p. 2, r. 4: zich zal herkennen. -> zich kan herkennen.

NB. 'zal' is een beetje sterk uitgedrukt en is ook niet voorspelbaar.

p. 2, r.19: Melsen -> Melsens

p. 3, eerste * wordt:

Nadat de voorstellen voor wapens en vlag door het college van Burgemeester en wethouders zijn geaccepteerd dient bij de Hoge Raad van Adel een præ-advies voor het nieuwe gemeentewapen [genoemd in 2.1] te worden gevraagd, en na verkregen positief advies dient het college dit voorstel [samen met die voor de vlag en de dorpswapens] ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen, waarna voor het gemeentewapen een verzoek tot verlening door de Kroon aan Hare Majesteit moet worden gericht.

NB. vlag en dorpswapens zijn de competentie van de gemeenteraad, daar heeft Den Haag niks mee te maken. Wel moet van het raadsbesluit m.b.t. de vlag een kopie (met een afbeelding in kleur) aan de Hoge Raad van Adel worden gezonden.

p. 3, tweede en derde *

NB. de gemeenteraad kan geen wapens bevestigen of toekennen, slechts instellen. Misschien kunnen beide * tot een zin worden samengevoegd: De wapens van de voormalige gemeenten Aarle-Rixtel en Beek en Donk en de nieuw ontworpen wapens voor de voormalige gemeente Lieshout en de kern Mariahout vast te stellen, zoals die onder 2.3.1 tot en met 2.3.4 worden omschreven.

p. 3 sub 2.2: aan de broekzijde op de eerst -> aan de broekzijde op de eerste

p. 3 sub 2.3: door Uw Raad te laten bevestigen - door Uw Raad te laten vaststellen

p. 3 sub 2.3.1:

NB. toevoegen na cursieve tekst, doch niet cursief. ; zoals bij Koninklijk Besluit van 24 juli 1961 nr. 6 aan de voormalige gemeente Aarle-Rixtel verleend.

p. 4 sub 2.3.2:

NB. toevoegen na cursieve tekst, doch niet cursief. ; zoals bij Koninklijk Besluit van 2 januari 1890 nr. 19 aan de voormalige gemeente Beek en Donk verleend.

p. 4 sub 2.3.3 en 2.3.4

NB. ik zou beide schildhoudende heiligen omschrijven als 'van natuurlijke kleur' (er vanuit gaande dat gezicht en handen niet van zilver, keel of azuur zijn) en dan gevolgd door de omschrijving van zijn of haar kleding, schoeisel en eventuele zaken die hij of zij in zijn of haar hand houdt. Zonder kleurenafbeelding kan ik dat evenwel niet.

p. 5 r. 8: Heemkunde kringen -> Heemkundekringen

p. 5 tweede *

NB. Dat men het niet zo nauw nam zo^{ik} ik niet durven beweren. Men zal toen zeker naar eer en geweten hebben gehandeld, doch de heraldiek stond hier niet in een al te hoog aanzien, mede omdat een Republiek van de Verenigde Nederlanden geen instituut inzake wapens kende. Ik zou willen voorstellen: want veel van onze gemeentewapens stammen uit het begin van de vorige eeuw. In die tijd waren de meeste gemeentebesturen en burgemeesters niet op de hoogte van criteria rond wapens; de meesten kenden het verschil tussen zegel en wapen niet eens. Om die redenen werden toen vele fouten gemaakt.

p. 5, derde blok ('Met betrekking tot ...'), r. 3:

zoals dat elders in de provincie ook al is gebeurd -> zoals dat in de provincie ook al elders is gebeurd.

Aan de Hoge raad van Adel

H.Th.M. van Beek
Rode Schutplein 19
5735 AL Aarle-Rixtel

Aarle-Rixtel 6 maart 1998

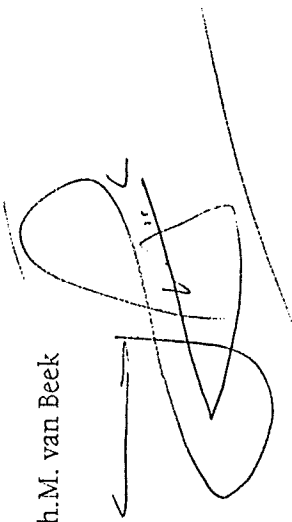
Onlangs ontving u van mij een brief waarin ik nader inga op een ontwerp-gemeentewapen en -vlag voor de (nieuwe) gemeente Laarbeek.
Na ampele overweging heb ik besloten voornoemde brief in te trekken en u derhalve te verzoeken deze brief als niet geschreven te beschouwen.

Dit vanwege het feit dat de ontwerpen (die u overigens nog moeten worden voorgelegd) kunnen buigen op een breed draagvlak en brede steun.
Bovendien zou ik het erg vervelend vinden, wanneer het gemeentebestuur van Laarbeek door mijn toedoen in verlegenheid zou worden gebracht.

Met dank voor uw inspanningen in deze, verblijf ik,

met de meeste hoogachting,

H.Th.M. van Beek

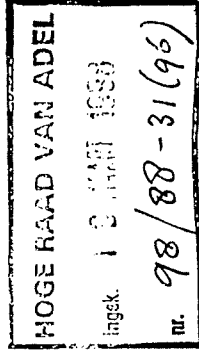

HOGE RAAD VAN ADEL

ingek. 1 2 MAART 1998

nr. 98/88-31 (96)

Aan de Hoge raad van Adel

H.Th.M. van Beek
Rode Schutplein 19
5735 AL Aarle-Rixtel

Hierbij breng ik u in herinnering uw brief van 6 december 1996 gericht aan het toenmalige gemeentebestuur van Beek en Donk.

Het betrof hier uw advies inzake een ontwerp- gemeentewapen dat door het toenmalige college van burgemeester en wethouders van Beek en Donk- mede namens de toenmalige gemeenten Aarle-Rixtel en Lieshout- aan uw college was voorgelegd.

Dit ontwerp-wapen kwam van de hand van ondergetekende en was gebaseerd op de wapens van de respectievelijk de heren van Aarle-Beek-Rixtel en Lieshout.

Deze heren hadden elk drie molenijzers in hun wapen.

De door mij voorgestelde kleuren blauw, rood en groen refereerden aan de kleuren van de gilden van de desbetreffende parochies en hun patroonheiligen.

(Blauw voor Aarle, groen voor Beek, en rood voor Donk, Rixtel en Lieshout).

In uw eerder aangehaalde brief gaf u te kennen het eens te zijn met het opnemen van de drie molenijzers, echter u was van mening dat de drie verschillende kleuren het wapen een te bont uiterlijk zou geven.Ofschoon ik mij in deze laatste opvatting niet kan vinden , respecteer ik niettemin uw standpunt in deze.

U gaf in uw advies vervolgens aan , om het wapen als volgt vorm te geven:

drie rode molenijzers en een rode golvende (rood= keel) dwarsbalk op een schild van zilver, waarbij het wapen zou worden afgedekt met de gebruikelijke kroon van drie bladeren en twee parels.

Nadien is het stil geworden rond het ontwerp-wapen.

Inmiddels heeft het gemeentebestuur van Laarbeek(ontstaan na samenvoeging van de eerder genoemde gemeenten) het wapen - in figuurlijke zin ! - ter hand genomen en een ontwerp van de gezamenlijke heemkundekringen in ontvangst genomen.Inmiddels is besloten de gemeenteraad dit ontwerp voor te leggen.

Dit wapen is echter niet in overeenstemming met de historische realiteit.

Het bevat immers slechts twee molenijzers. Het derde molenijzer is vervangen door de Franse lelie, waarmee wordt verwezen naar de abdijs van Floreffe die het domein Lieshout enige eeuwen in zijn bezit heeft gehad.

Hier wordt voorbij gegaan aan het feit dat de heer van Lieshout (die zijn domein later aan Floreffe schonk) ook drie molenijzers in zijn wapen droeg, in dezelfde tijd als de heren van Aarle-Beek-Rixtel.De drie molenijzers vinden hun oorsprong wél in dezelfde tijd,terwijl de Franse lelie aan een latere tijd refereert.

Ik meen er goed aan te doen u hiervan op de hoogte te brengen.

Het is mij overigens een raadsel waarom het gemeentebestuur uw eerder uitgebracht ontwerp niet heeft overgenomen, gezien de- in historisch opzicht- oorspronkelijkheid van dit ontwerp.

Het heeft op zich zijn charme dat de drie heemkundekringen met een gezamenlijk initiatief zijn gekomen, doch dit mag mijns inziens niet van doorslaggevende betekenis zijn bij de uiteindelijke keuze.

Een ander aspect betreft de gemeentevlag.

Ook hiervoor heb ik medio 1996 reeds een ontwerp aangedragen Dit ontwerp behelst een drietal banen van respectievelijk blauw, rood en groen , onderbroken door twee witte banen...De drie kleuren refereren aan dezelfde symboliek als aan de kleuren van de molenijzers in mijn ontwerp-wapen.

Aanvankelijk werd deze vlag door het college van burgemeester en wethouders overgenomen.

Nadien heeft de burgemeester de kleur groen en blauw met elkaar verwisseld.

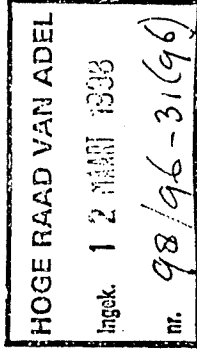
Ik ben het daar niet mee eens, omdat de vlag op deze wijze vanaf een bepaalde afstrand te zeer lijkt op onze nationale vlag.Bovendien: hemelsblauw dient boven en grasgroen onder te worden gehouden. Hiertussen het rood: de mens.

Bovendien suggereert de burgemeester hiermee een bepaalde hiërarchie in de door hem aangegeven volgorde wat absoluut nooit mijn bedoeling is geweest.

Ik zou u willen verzoeken de vlag te handhaven in de oorspronkelijke vorm zoals door mij is voorgesteld.(zie bijgaand ontwerp)

met de meeste hoogachting,

H.Th.M. van Beek

gemeente

LAARBEEK

Aarle-Rixtel Beek en Donk Lieshout Marijkhout

Hoge Raad van Adel
Postbus 30436
2500 GK 's-Gravenhage

Datum: 9 maart 1998   Ons kenmerk: jhbrhoge   Uw brief:
Onderwerp: Wapen Laarbeek   In behandeling bij: J. van der Heijden   Doorkietsnummer: 0492-4511418

Geachte mevrouw, heer,

Door de gemeentelijke herindeling zijn de gemeenten Aarle-Rixtel, Beek en Donk en Lieshout op 1 januari 1997 samengevoegd tot de gemeente Laarbeek. In verband met de visuele herkenbaarheid, het creëren van een uniek karakter en het hanteren van een eigen identiteit van de nieuwe gemeente zijn wij van mening dat Laarbeek over een gemeentewapen en -vlag dient te beschikken.

Voor en na de herindeling is een drietal ontwerpen voor een gemeentewapen ten behoeve van Laarbeek ingediend. Na een zorgvuldige afweging is onze keuze gevallen op het ontwerp van de samenwerkende heemkundekringen (Barthold van Heessel, 't Hof van Liessent en de Heemkundekring Beek en Donk) binnen Laarbeek. Dit ontwerp is zowel historisch als heraldisch uitgebreid en goed onderbouwd.

Het ontwerp van de heer H. van Beek, Rode Schutsplein 19 te Aarle-Rixtel, is reeds ter advisering aan uw raad voorgelegd. Op 6 december 1996 heeft u aan het college van burgemeester en wethouders van de voormalige gemeente Beek en Donk advies uitgebracht. Het ontwerp van de samenwerkende heemkundekringen sluit goed aan bij uw advies van 6 december 1996.

Voor wat betreft de motivering van onze keuze voor het gemeentewapen van Laarbeek willen wij u verwijzen naar het bijgaande uittreksel uit het rapport van de samenwerkende heemkundekringen. Een ontwerp in kleuren van het gemeentewapen hebben wij ook bijgevoegd.

Bijlage(n): div.

Verzonden op: 11 MAART 1998

In afschrift aan: - burgemeester H. van Beers

Gemeente Laarbeek

Postbus 190 5740 AD Beek en Donk

Telefoon (0492) 451 451 Fax (0492) 451 461

HOGE RAAD VAN ADEL

No. 98/96-31 (96)

2500 BH 'S-GRAVENHAGE, 23 juni 1998
POSTBUS 16325
BEZOEK-ADRES: NASSAULAAN 28
TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
GIRO 1768105

Onderwerp: Gemeentevlag

Bijlagen:

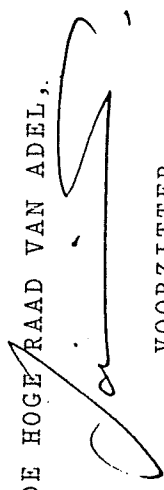
In nader antwoord op Uw brief van 9 maart 1998, kenmerk jhbrhoge, heeft de Hoge Raad van Adel de eer U mede te delen dat hij in hoofdzaak kan instemmen met de door U voorgestelde vlag voor Uw gemeente. De Raad zou er echter de voorkeur aan geven indien de blauwe en de groene baan van plaats zouden wisselen, zoals in het opspronkelijke ontwerp van de heer Van Beek ook het geval was. Hoewel het, naar de Raad begrijpt, bij deze vlag in principe gaat om gildekleuren, worden blauw en groen bijna onvermijdelijk ook geassocieerd met hemel respectievelijk aarde.

Voorts verdient het aanbeveling om in plaats van het zeer langgerekte model op de afbeelding hoogte en lengte van de vlag zich te laten verhouden als 2 : 3; dit is gebruikelijk bij de nationale vlag en wordt door vrijwel alle gemeenten nagevolgd.

Volgens de alhier gehanteerde terminologie ware de vlag te omschrijven als volgt:
vijf banen, waarvan de hoogten zich verhouden als 3 : 1 : 3 : 1 : 3 (of: 5 : 2 : 5 : 2 : 5), blauw, wit, rood, wit en groen.

De Raad zal te zijner tijd gaarne in het bezit worden gesteld van een afschrift van het besluit waarbij de vlag wordt vastgesteld en van het voorstel daartoe alsmede van een afbeelding in kleur van de vlag.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

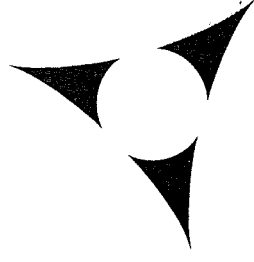
VOORZITTER,

SECRETARIS.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente
Laarbeek

ARCHIEFEXEMPLAAR

Raadsvergadering d.d. 1 oktober 1998.

Agendapunt nr: 6

Onderwerp:

Voorstel tot vaststelling van het gemeentewapen en de gemeentevlag.

Aan de raad,

1. INLEIDING

De voormalige gemeenten Aarle-Rixtel, Beek en Donk en Lieshout hadden voor de gemeentelijke herindeling een eigen gemeentewapen en -vlag. In verband met de herkenbaarheid, het creëren van een uniek karakter en het hanteren van een eigen identiteit van de nieuwe gemeente, dient ook Laarbeek over een gemeentewapen en -vlag te beschikken.

2. GEMEENTEWAPEN LAARBEEK

2.1. Voorstellen gemeentewapen

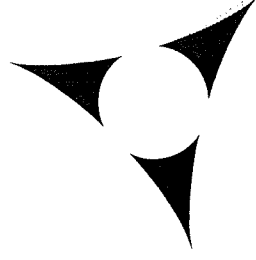
Er zijn drie voorstellen ontwikkeld voor een gemeentewapen van Laarbeek. De voorstellen zijn afkomstig van:

1. de heer ir. R. Hartemink, Lindelaan 4 te Renkum;
2. de heer H. van Beek, Rode Schutplein 19 te Aarle-Rixtel;
3. de samenwerkende Heemkundekringen van Laarbeek.

Het voorstel van de gezamenlijke Heemkundekringen is zowel historisch als heraldisch goed onderbouwd. Het ontwerp van de heer Hartemink is beperkt gemotiveerd en vrij druk van kleurstelling en vormgeving. In onze vergadering van 10 februari 1998 hebben wij onze voorkeur uitgesproken voor het voorstel van de gezamenlijke Heemkundekringen. Opvallend is dat de ontwerpen van de heer H. van Beek en de Heemkundekringen veel op elkaar lijken. Waarschijnlijk is het advies van de Hoge Raad van Adel, dat door H. van Beek met betrekking tot zijn ontwerp is gevraagd, verwerkt in het voorstel van de Heemkundekringen.

2.2. Advies Hoge Raad van Adel

Bij brief van 9 maart 1998 heeft ons college met betrekking tot het gemeentewapen advies gevraagd aan de Hoge Raad van Adel. Op 28 mei 1998 hebben wij op verzoek van de Hoge Raad van Adel aanvullende informatie ingediend. De Hoge Raad van Adel heeft op 23 juni 1998 een advies uitgebracht inzake het gemeentewapen.

In hoofdzaak kan de Hoge Raad van Adel instemmen met het gemeentewapen van de Heemkundekringen. De raad heeft echter wel een aantal bemerkingen:

- De bezwaren tegen een golvende dwarsbalk worden niet gedeeld door de raad. Een golvende balk is geschikter om een beek te representeren dan een rechte balk en is niet alleen aan waterschappen voorbehouden. De raad gaat wel akkoord met een rechte balk, maar deze dient dan wel van normale breedte te zijn. Dat wil zeggen ongeveer $\frac{1}{4}$ van de hoogte van het schild.
- De gevraagde baronnenkroon kan echter niet worden verleend. Op basis van de aangeleverde afbeeldingen bestaat er geen zekerheid over de aard van de kroon. Volgens de omschrijving in het rapport van de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde is de historische baronnenkroon een met parelsnoer omwonden hoofdband. Volgens de Hoge Raad van Adel behoort deze omschrijving toe aan een vroegere burggravenkroon en bestaat de historische baronnenkroon uit een soort wroeg bezet met kleine parels. De kroon op het wapen van de Heemkundekringen is een hedendaagse baronnenkroon waaraan een parelsnoer is toegevoegd.

Nieuwe omschrijving gemeentewapen:

Op basis van het advies van de Hoge Raad van Adel hebben wij de volgende omschrijving gegeven aan het gemeentewapen: In zilver een golvende dwarsbalk van azuur, boven vergezeld van twee molenzijers van keel, beneden van een lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

3. GEMEENTEVLAG

3.1. Voorstellen gemeentevlag

Zowel de heer H. van Beek als de gezamenlijke Heemkundekringen hebben een voorstel gedaan met betrekking tot de gemeentevlag van Laarbeek.

De uiteindelijke keuze is gevallen op het ontwerp van de heer Van Beek.

Deze vlag vormt een kleurrijk geheel, is ongecompliceerd en onder alle omstandigheden goed herkenbaar.

De kleuren van de vlag verwijzen naar de kleuren van de huidige Laarbeekse gilden die hun oorsprong vinden in de middeleeuwse parochiegemeenschappen.

De drie kleuren in de vlag symboliseren tevens het samengaan van onze dorpen in de nieuwe gemeente Laarbeek.

De witte banen, die de kleuren van elkaar scheiden, symboliseren het behoud van de eigen identiteit van de dorpen.

De volgorde van de kleuren wordt mede bepaald door hun symbolische betekenis:

Blaauw (boven) is de kleur van de heldere hemel, de ruimte, de oneindigheid en het verstand.

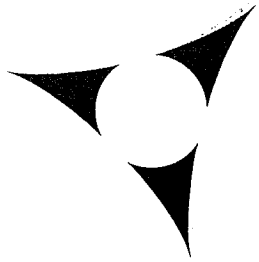
Rood (midden) is de kleur van het bloed, de liefde en de warmte.

Groen (onder) is de kleur van de natuur, de aarde, de wasdom, de hoop en het vertrouwen.

3.2. Advies Hoge Raad van Adel

Bij brief van 23 juni 1998 heeft de Hoge Raad van Adel een separaat advies uitgebracht met betrekking tot de vlag. De Raad kan in hoofdzaak instemmen met de ingediende vlag, maar heeft ook hier een aantal opmerkingen:

- De Raad geeft de voorkeur aan de hiervoor aangegeven volgorde van kleuren. De kleuren worden geassocieerd met hemel (blauw boven) en aarde (groen beneden).
- De vlag moet zich verhouden als 2 : 3.
- De kleuren en de witte banen moet zich verhouden als 3 : 1 of 5 : 2.

Nieuwe omschrijving van de gemeentevlag:

Vijf banen van boven naar beneden van blauw, wit, rood, wit en groen met een verhouding van 3 : 1 : 3 : 1 : 3. De hoogte en lengte van de vlag verhouden zich als 2 : 3.

4. PROCEDURE

Indien u kunt instemmen met de adviezen van de Hoge Raad van Adel kunnen het gemeentewapen en de -vlag door uw raad worden vastgesteld. Na de vaststelling dient alleen het gemeentewapen (omschrijving en een afbeelding) aan de Kroon voorgelegd te worden. De Hoge Raad van Adel brengt opnieuw een advies uit aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het wapen moet uiteindelijk bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld. De Hoge Raad van Adel maakt een tekening van het wapen. De kosten daarvan (circa f 1.000,00) moeten door de gemeente worden betaald.

Het besluit tot vaststelling van de vlag, het voorstel daartoe alsmede een afbeelding in kleur van de vlag dient in afschrift naar de Hoge Raad van Adel te worden gezonden.

5. VOORSTEL

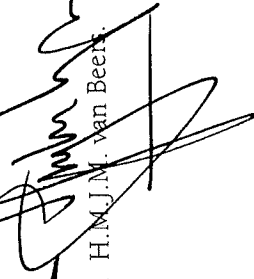
Gelet op het bovenstaande stellen wij voor om:

1. het gemeentewapen en de -vlag voor Laarbeek conform de bovenstaande omschrijving vast te stellen;
2. het gemeentewapen ter goedkeuring voor te leggen aan de Kroon;
3. de gemeentevlag ter kennisneming aanbieden aan de Hoge Raad van Adel.

De commissie algemeen bestuurlijke zaken heeft in haar vergadering van 15 september 1998 een positief advies uitgebracht.

Laarbeek, 22 september 1998.

Burgemeester en wethouders van Laarbeek,
De secretaris,

mr. M.H.C.M. van der Aa. H.M.J.M. van Beets.

VERGADERING GEMEENTERAAD

Datum: 1. OKT. 1998, nr. besl. ....

Afdeling: 1/A.R. .....

Beslissing:

Voorstel ^{HRWVAPE} te aanvaarden

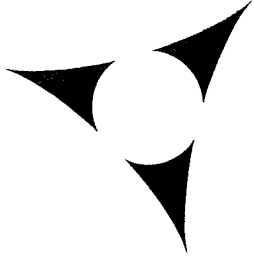
Aangenomen voor kennisgeving

Aangehouden

Ter afdoening aan B en W

Om nader advies aan B en W

Nieuwe omschrijving van de gemeentevlag:

Vijf banen van boven naar beneden van blauw, wit, rood, wit en groen met een verhouding van 3 : 1 : 3 : 1 : 3. De hoogte en lengte van de vlag verhouden zich als 2 : 3.

4. PROCEDURE

Indien u kunt instemmen met de adviezen van de Hoge Raad van Adel kunnen het gemeentewapen en de -vlag door uw raad worden vastgesteld. Na de vaststelling dient alleen het gemeentewapen (omschrijving en een afbeelding) aan de Kroon voorgelegd te worden. De Hoge Raad van Adel brengt opnieuw een advies uit aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het wapen moet uiteindelijk bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld. De Hoge Raad van Adel maakt een tekening van het wapen. De kosten daarvan (circa f 1.000,00) moeten door de gemeente worden betaald.

Het besluit tot vaststelling van de vlag, het voorstel daartoe alsmede een afbeelding in kleur van de vlag dient in afschrift naar de Hoge Raad van Adel te worden gezonden.

5. VOORSTEL

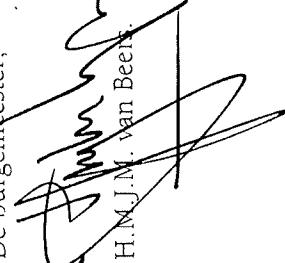
Gelet op het bovenstaande stellen wij voor om:

1. het gemeentewapen en de -vlag voor Laarbeek conform de bovenstaande omschrijving vast te stellen;
2. het gemeentewapen ter goedkeuring voor te leggen aan de Kroon;
3. de gemeentevlag ter kennismeming aanbieden aan de Hoge Raad van Adel.

De commissie algemeen bestuurlijke zaken heeft in haar vergadering van 15 september 1998 een positief advies uitgebracht.

Laarbeek, 22 september 1998.

Burgemeester en wethouders van Laarbeek,
De secretaris,

mr. M.H.C.M. van der Aa. H.M.J.M. van Beek.

VERGADERING GEMEENTERAAD

Datum: **1 OKT 1998**, nr. besl. ....

Afdeling **WAR** .....

Beslissing:

Voorstel ^{HW} te ^W aangenomen

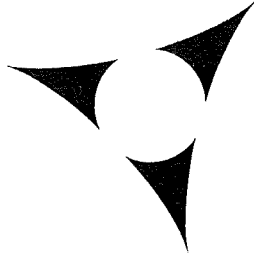
Aangenomen voor kennisgeving

Aangehouden

Ter afdoening aan B en W

Om nader advies aan B en W

.....

Besluit van de raad d.d. 1 oktober 1998 tot vaststelling van het gemeentewapen en de -vlag van Laarbeek.

De raad van de gemeente Laarbeek;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 september 1998;

b e s l u i t :

1. het gemeentewapen en de -vlag voor Laarbeek vast te stellen;
2. het gemeentewapen ter goedkeuring voor te leggen aan de Kroon;
3. de gemeentevlag ter kennisneming aan te bieden aan de Hoge Raad van Adel.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Laarbeek van 1 oktober 1998.

De raad voornoemd,

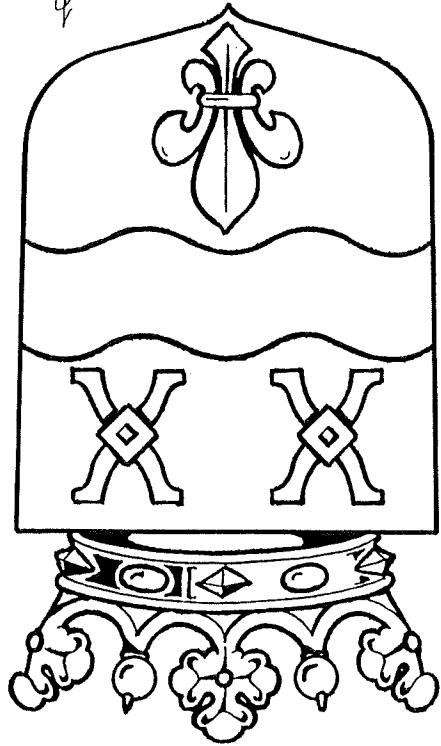
De secretaris,

De voorzitter,

mr. M.H.C.M. van der Aa.

H.M.J.M. van Beers

66 +
1976

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van 17 juli 1999
no: 99.002963
houdende verlening
gemeentewapen Laarbeek

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 6 juli 1999, no. BK99/58125, directoraat-generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken.

Gelezen het verzoek van burgemeester en wethouders van Laarbeek van 18 februari 1999, kenmerk jhrwape, tot verlening van een wapen aan deze gemeente;

G e l e t o p het besluit van de Soevereine Vorst van 24 december 1814, nr. 32, en het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. 181;

Gezien het advies van de Hoge Raad van Adel;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Aan de gemeente Laarbeek een wapen te verlenen, waarvan de beschrijving luidt als volgt:

"In zilver een golvende dwarsbalk van azuur, vergezeld boven van twee molenijzers van keel en beneden van een lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is belast met de uitvoering van dit besluit.

Tavannele, 17 juli 1999

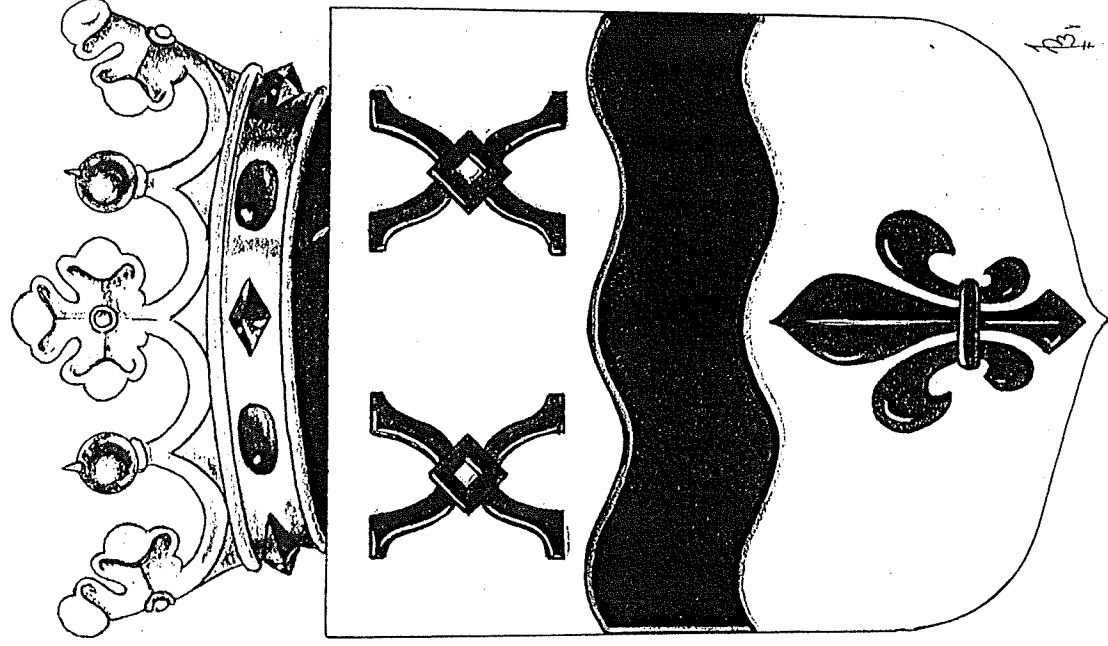

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES,

W.J. Kuijken

Gemeente

LAARBEEK

NB

KB 17 juli 1999,
nr. 99.002963

In zilver een golvende dwarsbalk van azuur, vergezeld boven van twee molenijzers van keel en beneden van een lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Diploma

8 september 1999

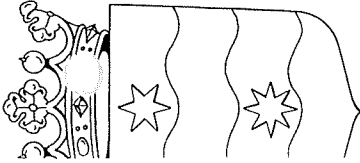
f 750

Het schild gedekt met een (gouden) kroon van drie bladeren en parels¹.

Aferschap Meer en Woude had zijn wapen verleend gekregen bij Koninklijk Besluit van 6 september 1990, nr. 90.018913: In azuur een dwarsbalk van goud, beladen met drie sterren van keel, beneden vergeerd met drie uitkomende kruikebloemen van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels².

De nieuwe waterschap ontleent zijn naam aan twee oude veenrivieren: Wilck in de Bentpolder en de Wierick, de grensrivier van het waterschap aan de oostzijde. Aanvankelijk werd voorgesteld om deze situatie te representeren door een van vier stukken gepaald schild, waarvan de derde en vierde paal deze waterlopen tot uitdrukking brengen. Het resultaat is de huidige paal van het waterschap kon goed verbeeld worden door de huidige ster uit het wapen van Meer en Woude (het geslacht *Matheijne*), het oostelijke deel door de achtpuntige ster van Alphen, die met verschillende kleuren en metalen kenmerkend is voor dit gebied en ook daarbuiten. Het waterschapsbestuur gaf overigens de voorkeur aan een horizontale opstelling boven een verticale.

Bij Koninklijk Besluit van 25 juni 1999, nr. 99.002178, werd aan het waterschap een nieuw wapen verleend met als omschrijving: Golvend gedwarsbalkt van vier stukken van zilver en azuur, het eerste stuk beladen met een ster en het derde stuk met een achtpuntige ster, beide van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

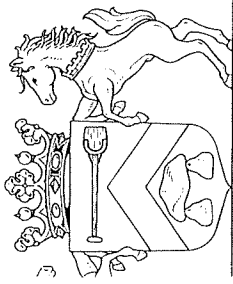

Mr. O. SCHUTTE

Het wapen van de nieuwe gemeente Borger-Odoorn

Op 1 januari 1998 werden de gemeenten Borger en Odoorn samengevoegd tot één gemeente Borger-Odoorn. Het Drents College werd verzocht om in overleg met de gemeente te verzoeken voor een nieuw wapen te komen. In het nieuwe wapen wordt gezocht naar gemeenschappelijke karakteristieke eigenschappen van de gemeenten. Beide plaatsen liggen op de Hondsrug en – en dat geldt voor Borger-Odoorn van de andere gemeenten – worden aan de westzijde geflankeerd door veengebied. Dit is in het wapen door middel van een gouden keper op sabel. De keper wordt door een hunebed en een houten schop met opstaande randen. De gemeente kent zoveel hunebedden binnen haar territoir als Borger-Odoorn. De schop, een zogenaamde boezelschop, is een gereedschap bij de ontginning van veengronden gebruikt werd. De waterschapsbestuur werd gekozen voor zilveren paarden, vanwege de landbouw en de (hippische) recreatie binnen de gemeente. De muurkroon verwijst naar de legendarische stad Hunsow, die tevens in het wapen van de voormalige gemeente Odoorn was afgebeeld.

Bij Koninklijk Besluit van 17 juli 1999, nr. 99.002245, werd aan de gemeente een wapen verleend met als omschrijving: In zilver een keper, vergezeld

boven van een liggende houten schop met opstaande randen en beneden van een hunebed, bestaande uit twee keien en een deksteen, alles van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden door twee paarden van zilver, gehoefd van sabel met om de hals een muurkroon van sabel.

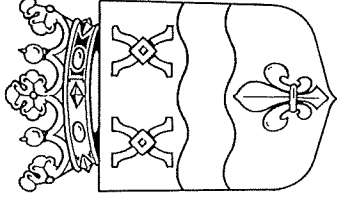
Drs. R.H. ALMA

Het wapen van de nieuwe gemeente Laarbeek

Met ingang van 1 januari 1997 zijn de gemeenten Aarle-Rixtel, Beek en Donk en Lieshout opgegaan in een nieuwe gemeente Laarbeek.

Voor een nieuw gemeentewapen werd geen beroep gedaan op figuren uit de wapens der opgeheven gemeenten. De samenwerkende heemkundekringen achtten twee molenijzers, representerende de gemeenten Aarle-Rixtel en Beek en Donk, ontleend aan het wapen van de familie *De Rover*, en een lelie (voor Lieshout), representerende de wereldlijke heer, de abt van Floreffe, waarvan Onze Lieve Vrouw patrones was, geschikte wapenfiguren. De beek, waaraan de nieuwe gemeente haar naam ontleent, vond ook een plaats in het nieuwe wapen.

Bij Koninklijk Besluit van 17 juli 1999, nr. 99.002963, werd aan de gemeente Laarbeek een wapen verleend met als omschrijving: In zilver een golvende dwarsbalk van azuur, vergezeld boven van twee molenijzers van keel en beneden van een lelie van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

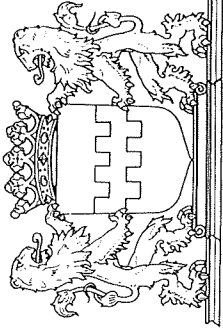
Mr. O. SCHUTTE

Het wapen van de nieuwe gemeente Buren

Met ingang van 1 januari 1999 zijn de voormalige gemeenten Buren, Lienden en Maurik vrijwillig samengevoegd tot de nieuwe gemeente Buren.

De nieuwe gemeente koos voor het wapen van de oude gemeente Buren, maar met weglating van de schouderchildjes (Beusichem en Zoelen) van de schildhoudende leeuwen, die bij een eerdere gemeentelijke herindeling bij Koninklijk Besluit van 14 september 1978, nr. 18, waren toegevoegd¹. De gemeente gaf oorspronkelijk de voorkeur eraan om de vijfbladige kroon te vervangen door een van drie bladeren en twee parels, omdat dit de "gravenkroon" zou zijn. Deze is echter wel de adellijke rangkroon van de Nederlandse graven, maar is niet gelijk te stellen met de kroon van drie bladeren en twee parels, die in de serie kronen van wapens van publiekrechtelijke lichamen voorkomt.

Bij Koninklijk Besluit van 24 augustus 1999, nr. 99.003118, werd aan de nieuwe gemeente Buren een wapen verleend met als omschrijving: In keel een beurteilingsgekanteelde dwarsbalk van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren en gehouden door twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel.

Mr. O. SCHUTTE